Incipit epistola beati Eusebii ad sanctum Damasum portuensem episcopum et ad Theodosium Romane urbis senatorem de morte gloriosissimi confessoris Jeronimi doctoris eximii.

Patri reverendissimo Damaso portuensi episcopo et christianissimo Theodosio Ro-
manorum senatori. Eusebius olim Jeronimi sanctissimi discipulus nunc vero eius
orbatus nomine cum dolore et suavissimum gaudium. Multifarie multisque
modis deus locutus est nobis omnibus per suum dulcissimum filium sanctum Jeronimum de
scripturis sanctis in virtutibus et prodigiis multis que palam fecit ipse deus in medio nostri
sicut vos scitis. de quo nos testes sumus etiam qui eum vidimus et oculi nostri eius signa
prospeximus et manus nostre contrectaverunt de verbo eius scientie et doctrine atque vita macte.
Quod ergo vidimus et audivimus annunciamus vobis. Erramus enim tamquam oves errantes
heresibus et superstitiosis fabulis. Illa audientes sana doctrina sed coacervantes nobis
pseudo apostolos. Qui surgentes in ipsa matre ecclesia introducebant sectas varie perdi-
tionis donec iste illucesceret dies qui tamquam sol refulgens quinquaginta annis et sep-
tem mensibus multis laboribus et erumpnis in lectionibus et vigiliis ut nobis frangeret panem
doctrine dissolvens tenebras errorum perfugans cunctos a perdicione liberans effulsit in
templo dei. Incipiens ab oriente usque ad occidentem et auferens bella hereticorum con-
terens arcum conterens arma et scuta sua combussit igni. Quem in ipso deus posuit prodigia
super terram ut nomen suum notum fieret in nationibus. Deinde pertransiens usque ad fines
terre sanando oppressos ab hereticorum iaculis et illuminando mentes hominum scripture enig-
mata reserando et solvendo nodos obscura dilucidando dubia exponendo et refutando
et corrigendo falsitates et verissima ex linguis pluribus adunando ut nobis notas
faceret vias vite et nos impleret gaudio. Leticia et exultacione templum domini
corroboravit ut eius aditum instar lucerne non sub modio sed sub candelabro in domo domini
aula posite divine irrigui rore plenissime fecunditate posuit omnibus sua verborum preceptis
elegantia singulari excellencius aliis omnibus patefecit ut mereretur in civitate hierusalem
et locum glorie invenerint et ne fierent velut patres eorum generacio prava et amara quos dixit
et liberavit ab errore perdicionis.

Commendacio beatissimi Jeronimi.

Quomodo enim sum sicut stipula ante faciem venti et sicut lutum platearum. Bal-
buciens loqui nesciens nec verba plene formare valens quid importat vo-
bis karissimi fratres et domini sue laudis. Nempe iuxta illud apostoli. Si linguis ho-
minum loquerer et angelorum suum laudandi genus non possum attingere. Propterea
non in arcu meo sperabo nec gladius meus salvabit me. Sed deus erit illu-
minacio mea qui docuit et docebit manum meam ad scribendum et digitos linguam
meam ad loquendum ut quondam asine Balaam. Cuius ipsius est regnum et imperium et dominatur
a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terre in cuius dicione sunt
posita universa quo precedit reges et non est qui possit sue obsistere voluntati.
qui omnia quecumque voluit fecit in terra in mari et in abyssis et sic lingua mea
tanti viri laudem meditabitur et nomen suum annunciabit universis. Hic vere
fuit ille israhelita in quo dolus non fuit. electus secundum cor domini ad loquendum omnia que
sibi mandaverat deus omnibus gentibus et regnis. Et doctor datus in gentibus ut
sentes evelleret destrueret disperderet dissiparet et sapientie verbum seminaret edifica-
ret atque plantaret. Hic est fratrum amator hic est qui in populo christiano tot librorum vo-
lumina ex linguis hebraica et greca in latinam non parvo pondere transtulit. Et ecclesie
officium primitus ordinavit. Et tenebras sacre scripture aperta fecit plana. Certe in
huius luce vidimus lumen et panes sue salutifere doctrine sumus pasti. Ambulantes
usque ad montem dei Oreb. Hic est flumen aque vive splendidum tamquam cristallum procedens
de sede dei in ecclesie medio et ex utraque parte eius lignum vite afferens fructus tempore suo

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

cuius folia lignum sunt ad gentium sanitatem. Vir iste in populo suo notissimus apparuit.
et deo dilectus et hominibus. orat multum pro ecclesia sancta. Vas vere admirabile homini ornatum
lapide precioso opus excelsi. Perscriptum de hoc quod plura dicam cuius enarrant celi
gloriam et opera sextum manuum eius annunciat firmamentum. Non et sunt loquele neque
sermones cuius non audiantur doctrine verba eius in omnem terram exivit sonus eius. O
inefabilis misteria salvatoris que tot gracie cumulos in theonimo adunasti ut
que plene solus possidet pene nulli hominum nisi particulariter fas sit aspernere. Hic certe
dux nostre fidei ad se currentes in celum [illegible] trahere. Huius preciis posterioribus orna
tu insignijs dignitatum et cantilenis et in pulpitis et oraculis et in precacionibus
cunctati sunt gentes. Cuius nota facta est in populis dum quem impletus fuit quasi
flumine sapiencia. Unde ut vere dicam ipso illud regine saba. Maior est enim sapiencia sua
et opera quam rumor ~~[illegible] fecit enim mirabilia magna in terra nostra~~ que
audistis. Quid bonus certe est iste hic qui non sit corde. Et qui malicia semper
gaudimit. fecit mirabilia magna in terra nostra. Sub umbra illius sedimus et fructus
eius dulces gutturi nostro. Multa autem de eo audivimus et cognovimus quia
mirarabimur. Sed qui non sum eloquens ab heri et nudius tercius. Et breviter dicam
si vultis accipere. Iohannes baptista ipse est vere virgo vere heremita. De Iohanne
dicitur. Erat Iohannes vestitus camelorum pilis in deserto. De se idem Ieronimus dicit
horrebant sacco membra deformia et squalida cutis situm ethiopice carnis ob
duxerat. De Iohanne iterum locustas et mel silvestre edebat. De se iterum Ieronimus
dicit. De cibis et potu taceo cum monachi aqua frigida utantur et coctum aliquid
accepisse sit luxuria. Quid plura. Ille christus iusticias martirum. Iste vero et si eius
spiritum materiale ferrum non abstulit. Tamen martirum primum non est expers. Du
plex namque martirium est unum sub [illegible] gladijs impiorum et alterum in infirmitatibus
et adversitatibus in animo paciencia custodire. Certe hic est vere martir qui pro iusticia
et mansuetudine et salutifere sue doctrine verba in huius mundi lacrimarum valle
etiam forte a malorum cetu viriliter supportavit. Sciendum quod omni fortior est
sapiens. nec impie gessit in conspectu dei sed in omnibus tribulacionibus suis [illegible] dum
non peccavit in labijs suis nec stultum aliquid contra deum locutus est. Taceo namque
tribulaciones et labores afflictiones cruciatus [illegible] flagella fames sitim
amaritudines. carnis temptaciones. abstinencias. vigilias. peregrinaciones. carnis
maceraciones. nuditates. et crapulas. et non solum hec sed graviora et innu
merabilia christi [illegible] pro ihesu nomine in suo gloriosissimo pectus est corpore ut idem loquitur
Stabam in heremo constitutus. Et in illa vasta solitudine que exusta solis ar
doribus monachis ~~[illegible]~~ prestat habitaculum horridum. Et cogitavimus me romanis po
teri delicijs. Cottidie gemitus cottidie lacrime. Et si quando me sompnus imminens
oppressisset repugnantem. Unde homo vix ossa herentia collidebam. Et cum
socius essem scorpionum tamen et ferarum sepe choris intereram puellarum. Et in frigido
corpore et in premortuo iam homine sola libidinum incendia pullulabant. Teste
dico meminimus me die crebro iunxisse nocti nec a pectoris cessasse verberibus donec
iubente domino in me rediret tranquillitas. Horrebam contra me et ipugnatione car
nem ebdomadis media subiugaba. Cellula mea quasi cogitacionum consciam per
timescebam et timet mihi [illegible] solus deserta penetrabam. et sicubi concava
vallium et prerupta montium cernebam illic me [illegible] orationis erat ergastulum
Ibi mee orationis locus. Quis ergo infirmatur et non ego. Quis scandalizatur et
et non ego [illegible] si quidem infirmitatibus et laboribus laudandi sunt sancti certe et hic
laudandus est venia ad contumelias et persecuciones quas ab iniquis et falsis patitur
fratribus in huius valle miserie. Quid aliud in hoc mundo sua vita fuit nisi

quedam ingis adu'sus reprobos et impios hereticorum et malorum omnium animos
pugna continuacio certamen sup eum rugierunt ut leones heretici quos corripuit
eos et tabescere fecit sicut araneam animas eorum / et fructum eorum de terra perdidit
et semen eorum a filiis hominum / Appruerunt in eum etiam lascivijs dediti ora sua et des
pexerunt eum et locuti sunt labijs dolosis et odio iniquo oderunt eum quoniam
eorum insectatus est vitam pessimam et criminalem / Circumdederunt canes multi et thauri
pingues obsederunt eum / et insurrexerunt in eum testes iniqui acuentes linguas
suas sicut serpentes / et venenum aspidum sub labijs eorum / cogitantes malicias
in corde / tota die constituebant prelia supplantare gressus eius / et funes exten
derunt in laqueos sub pedibus eius ut delerent de terra memoriam eius / ut eicerent
eum de nacionibus / ut obprobrium fieret vicinis suis / sup Romanum populum fuit mag
nificencia eius / et virtus eius mirabilis in operibus suis / et sanctus in omnibus operibus
suis / Allevans corruentes / solvens compeditos / illuminans cecos / et dirigens iustos /
dans fortitudinem et virtutem plebi dei / Et quasi tuba altisonans annuncians
malicias iniquis scelera portans peccatorum / et vectes ferreos constringens prophe
nam doctrine sue / Audientes autem hec impij disecabantur in cordibus suis stride
tes dentibus suis in eum cogitauerunt / et locuti sunt nequiciam / Arcum suum tete
derunt et illum parauerunt / et in ipso parauerunt vasa mortis / Cum autem ille esset
plenus spiritu sancto in oracionibus et operibus bonis perseuerans vicia mortificans
bona viuificans / suscitans de puluere egenum / et de stercore erigens pauperem /
qui non in viribus equi vel in tibijs viri beneplacitum fuit sibi / nec sperauit in
diuicijs / Sed fortitudine domini roboratus non formidauit aduersarios suos / sed
sup ipsos correctoribus et doctrinis sanctis tenuit dans imperium Regi suo et sub
limans cornu xpisti sui / alios docens laborando sicut bonus miles xpisti sciens
quod non coronabitur qui in agone certat / nisi qui legittime certauerit / Videntes
autem hec viri iniqui irati sunt / et dolores comprehenderunt eos / quia sunt ge
neracio praua et peruersa filij in quibus fides non est in ipsis / et conturba
uerunt eum in consilijs et in abhominacionibus suis ad iracundiam concitauerunt eum /
et perdito consilio sine disciplina veste muliebri irridentes ei tamquam viro luxu
rioso / et iniquo impetu fecerunt vnanimiter in eum / et eiecerunt eum extra ciui
tatem Romanam. At ille benignus humilis paciens et mansuetus eorum vesa
nie locum dans / cupiens post tergum suum omnia peccata eorum / Recedens inde pa
ganizauit constantinopolim ad Antistitem sanctissimum gregorium nazazenum / O vir in
effabilis O virtutum vas admirabile O splendor pacie et lampas prefulgi
da O dyadema honoris et glorie / angularis lapis firmissimus et exemplar
innocentie columpna aurea totius ecclesie quanto plus tenderis ab irrideris
tanto amplius confunderis / Agnus quidem innocens loquitur pressus collo tot iniu
rias / gracias ago deo meo / quia dignus habitus sum ut me odiat mundus / malefica
me garriens / Ecce namque perueni ad celestem gloriam per infamias et bonam
famam / venia ob domini mei nomen atque iusticia vindictam me infidelium turba pse
quatur / venia in obprobrium meum solidus exurgat hic mundus / apparuit autem celos
patria eius · quia ibi confirmata semper fuit virtus eius glorie · Et in deo posuit s
ancta fortitudine sua · nec a deo vmquam decessit cor eius / Arcus fortium superatus est.
et ipse accinctus est robore et prualet in infirmitate sua et fortis factus est in
bello · et dextera sua glorificata est in virtute · Dextera manus eius confregit inimicos ·
et quia adiutor et protector factus est sibi dominus in salute · Et ideo cantemus domino quia

magnifice fecit. Ambulabimus ergo in conmissa terra. Hauriamus aquas in gaudio de
fonte salvatoris. Evanuerunt ipsi in cogitationibus suis quia obscuratum fuit insipiens
cor eorum et credentes se esse sapientes et in malicijs suis stulti facti sunt quia mutaverunt
veritatem in mendacium. Et iam veritas de terra orta est et iusticia de celo prospexit.
Et iam factum in lacum quem aperuerunt et in fovea quam fecerunt inciderunt et iusticia
iniquitas fuit conturbata quia deus firmavit manum eius. Unde sanctissimi patres et domini considerate
virum istum qui fidelis et iustus semper in domo domini sui fuerat ad docendum nos et
illuminandum abscondita tenebrarum et effugandum nequicias pravorum de quo nobis grandis esset sermo
interpretabilis ad dicendum. Sed nimis incallidus factus sum quia introivit tremor in ossa
mea et subtus me turbata sunt vestigia mea ne nimis ascendam. Est enim angusta
porta et arta via et abusus iste solidus perfectorum est et sapientum qui exercitatos habent sensus
ad discretionem. Quapropter non modica relinquens difficilia et ardua tanti viri ineffabilis
cuius laudis plena est terra cuius splendor est sicut lumen et cornua sunt in manibus eius
ad preces sui exitus gloriosi aliqua breviter cupio inserare. **Incipit transitus beatissimi Jeronimi.**

Deus enim omnipotens cum misericordia preivit ante faciem eius qui
et iustus est et rectum iudicium suum et reddens mercedem laborum suorum sanctorum
pastor verus et bonus in una disponens omnia et aggregans oves suas
in sinum suum novissime diebus istis cursu inestimabili et onerose agonis
gloriosissimi in quo et caro concupiscit adversus spiritum et spiritus adversus carnem
feliciter consummato portum quem ille diu concupierat de navigatione huius maris
procellosi in quo sunt reptilia innumerabilia et innumerorum agmina colluctancia ut decipi
ant et trucident rectos corde iam obtento suum dilectissimum filium Jeronimum contecta te
gmina mortalitatis ~~bravio decoratum ad celeste atrium vocavit ut quod videbat hic~~
~~in enigmate~~ et putredinis huius carnis infirmitate exutum immortalitatis bravio decoratum
ad celeste atrium vocavit ut quod videbat hic in enigmate ibi videat facie ad
faciem. Que cum extrema eius hora egredi de corpore urgeret iam completis nonaginta sex
annis febre estuans pallida suos circa se voluit esse filios in unum quos sicut novel
las plantaciones stabilivit a iuventute sua. Quorum vultus luctu conspersos intuens
ut pius et mitior hijs paululisper motus fletibus infremuit spiritu et lacrimas in me ali
quantulum elevans oculos plana voce inquit. Fili Eusebi cur istas inutiles fundis
lacrimas. Nonne vanum est super defunctum producere lacrimas. Quis vivens non videbit huius
corporis solucionem. Deus semel locutus est deus et audisti. Audens condicere et posse nullum re
sistere posse sue voluntati. Sed fili rogo non secundum carnem ambules. Flere desine quia
arma milicie nostre carnalia non sunt. Deinde vultu hylari iocundo alacri voce ceteros
alloquens filios exclamavit. Cesset meror luctus abeat. Et sit omnium una vox gau
dencium. Quia ecce tempus acceptabile ecce dies iubilacionis et leticie pre omnibus diebus vite
mee in quo fidelis dominus in verbis suis et sanctus in omnibus operibus suis. Aperit manum suam ut
meam contineat animam huc usque in carcere mortis huius ob reatum mei genitoris. Ideo invocet
ad superna priorem recuperatam filij sui sanguine preciosa. Nolite filij mei dilectissimi quos
semper habui in visceribus caritatis impedire gaudium meum ne prohibeatis reddere terre
quod suum est. Corpus meum statim exuite terre date ex qua factum est ut redeat unde venit.
Quibus finitis omnes fratres lacrimis madefacti denudantes suum sanctissimum corpus ita
squalidum et deforme abstinencijs quod quidem terribile cunctorum visum cernebat. Ita tanta
erat affectum macie ut ossa eius potuerunt per artus singula numerari. Et sic omnibus cernentibus
ut legisti prius corpus eius cadaver quasi saccum vidi huius gentium viderunt. Et ipsum corpus sacco vili
cooperuerunt. Ast ubi vir dei terre sensit asperitatem nimium iocundatus convertens se ad fratres pre do
lore et angustia lacrimarum fontibus inundantes ait. Hortor vos karissimi mei et dilectissimi
filij quos genui et cupio in visceribus Ihesu Christi per dilectionem et caritatem qua dilexi vos

ut pacificati nunc parte beatis. Debet enim vos tam dei ministros domesticos et alios d[e] pa[ra]ne ? c[ontr]a ?
ad spiritualia anhelantes ut sitis aliis ad exemplum. vos qui spirituales estis cur istas in
fructuosas effunditis lacrimas. peccatorum recordatio vobis semper lacrimas inducat.
¶ Tanto prompti estote ad lacrimas quanto prompti fuistis ad culpam. ¶ Ubi quis moritur
non flete. nam si malus ad penam a morte surgit. angeli gaudent in celis. certe
si bonus peccato moritur angeli dolent. ¶ Ibi vero non tantum moriente lugeatis sed de impend[iis]
mecum tamquam portum salutis attingentem gaudeatis. ¶ Quid denique recitabimus miseria
huius vite qua tot contendimur dolorum et passionum agminibus ut nulla pene hora
sit in qua dives quamque homo a dolore immunis existat. ¶ Ibi dives undique
angustiatur timore ne quod possidet amittat. Ibi pauper nunquam quiescat ut inveniat
ut ¶ Ibi bonus hinc dyaboli timet periculum hinc ne navis mortalis corporis in huius
mundi pelago naufragetur non mediocriter pertimescit. Ideo nullus sexus etas
et condicio doloris existit expers quousque in hac manet miseria vite. ¶ Ubi quid in
me cernitis meum spedies iterum dolete. heu quot naufragium per hoc mare mag
num et spaciosum in quo sunt tot diversa genera [illegible] secundum cuiuslibet virium quantitates
collucantia post multa navigandi felicitate, post multas victorias [illegible] credentes
fine carere per optatum aliqua dyabolica suggestione in hac hora ad laqueum perditionis
sunt [illegible] pervenerunt ¶ Heu quam hec vita [illegible] et fama quibus unica de timore
pari consensu dicit mors imminet et ruina. Ideo dum vivimus timeatis fratres. principium
enim sapientie timor domini. Vita nostra militia super terram. ¶ Qui hic vicerit alibi coro
nabitur. dum hac pelle tegimur nulla nobis inest certa victoria. ¶ Ibi in genitor in
missus. nunquam cecidisset. principium omnium malorum sui presumptio. ¶ Qui non timet de se per
sunt. quod inter latrones quis onustus auro securus gaudet. ¶ Salvator quod nos
aliud docuit nisi timere. vigilate inquit quia nescitis qua hora fur venturus
est. ¶ Nam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret utique et non sineret perfodi do
mum suam. ¶ Unde ille clavigerum Petrus. sobrii inquit estote fratres et vigilate. quia adver
sarius vester dyabolus tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Nemo inter superos
cum securitate habitat. qui sanctior et sapientior est plus sibi timeat. nam qui altius est cadens
maiores casus rapit. Certa dyabolus electa est de malis non curat. quia sui sunt. Cecidit ille
sapiens Salomon. cecidit et eius genitor David electus secundum cor domini. ¶ Timeatis fratres iterum rogo
undique timeatis. quia beatus est vir timens deum. Et nunc si consistat adversus eum castra non time
bit cor eius. si exurrexerit adversum prelium in eo in hoc sperabit. perfectus dei timor foras va
num mittit timorem. ¶ Timore vanum non habet caritas. ¶ Caritas et timor dei anime
sunt. ¶ Considerans enim hec propheta clamans dicebat. ¶ Confige timore tuo carnes meas.
¶ Quis ex vobis cupiens dies videre dies bonos caveat hunc et alliciet et faciens sunt
non effundet. ¶ Qui timet deum faciet bona et demorabitur in bonis anima eius et se
men eius hereditate possidebit terram. quia firmamentum est deus timentibus eum et testamentum
ipsius ut manifestetur illis. ¶ Ubi quod boni facitis cum magna fiducia timeatis. Multi bona
faciunt quorum fructus surripit humane laudis appetitus. ¶ Decem fuerunt virgines et tamen
medie a celi hostio sunt exclusi. ¶ Heu quot sunt homines qui sunt renati baptismate Christi
ano fugiunt nomine quibus foret melius non fuisse. ¶ Est enim gehenna pena paganorum infini
to minor quam malorum christianorum. ¶ Utinam non foret talium maior pars nam undique fama
omnes subiungit foramine. Corruerunt homines in hac lata solitudine et alii colla
avaritie iugo submittere. et alii luxurie feditate ut turpissime suos deturpet
¶ Alii certa iustitia diripienda occupati. ¶ Un abiecto rationis usu cooperantes ut iumenta
insipientia et ultima filios ceterum illis via civitatis habitationis non invenerunt. In regnum
celorum regibus nullus ingreditur centuplo est arta via eius quam celum quamvis larga sit ve
timentibus. ¶ Timenti centurio promittit Christus. ad eum accedere que sumenti regule eius illo Christi
ne denegat. Verum non omnes hodie obediunt evangelio. Et venit tempus dicebat Apostolus in quo s10

sanam doctrinam non sustinebunt homines. plures predicant sed non omnes veritatem predicant. Ex
plicant corda in pectore alligant. alligant onera gravia in pectoris minimis. in quibus oculo
miserunt gementes.

De falsis doctoribus et bono exemplo.

Est enim doctor falsus gladius acutus anceps. hinc scindit opere et exemplo.
hinc perimit et inficit verbis dolosis et iniquis quia ignis frigiditatem
demittit aqua caliditatem lapis quomodo sursum gradit. Vir luxuriosus
quomodo predicabit castitatem si predicat. que audientibus inde veniet utilitas.
qui potest dicere audiens. cur quod predicas que opere denegas. bene loquens ore.
et male vivens opere semetipsum dampnat. plus enim talis tacens predicat. qui bene loquens
facere quam non ideo sit acceptabilis talis predicacio ondit per psalmistam ubi peccatori dixit deus.
Quare tu enarras iusticias meas et assumis testamentum meum per os tuum. odis
ti disciplinam et proiecisti sermones meos post te. Multi loquntur grandia et addi
cunt ardua et subtiliter disputant ornate loquntur. ut a populo honores capiant et ingre
diuntur plebes nominentur. nichil faciunt. Si experto creditur michi credite. plus movet cor
da hominum vite sanctitas quam ornata colloquia. primo facite et postea predicate. facere valet
sine predicare. quam non predicare sine facere. Non dixit deus qui predicaverit voluntatem patris
mei. sed qui fecerit. Cepit ihesus facere postea predicare. Non vitupero predicacionem nisi non
facientibus ea que predicant. Subtilitas verborum doctorum nichil et non operum est quedam levis
aurium inflacio. et vitulus fumus cito sine fructu transiens. Intelligite fratres quod dico.
Multo plus meretur qui facit et predicat quam qui facit et tacet. Si bonum solum facio michi
solum prosum. et si predicans facio et michi et aliis prosum. Unde qui ad iusticiam eru
diunt plurimos. erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Sunt enim sancti predicatores
lux ad illuminandum. quia per eorum doctrinam corda religiosa et tecta nube peccati. per verbum lumine
quod lucet in tenebris illuminantur. Sicut enim ad condiendum verbum dei quod vere est cibus. operibus
bonis similibus sermonum iungitur predicacionis officium divine fiunt. Immo et plus dicam. Qui
scit et solum facit et alios non docet tenebitur deo reddere racionem. Ait enim in epistola apostolus
Iohannes. Omnis qui odit fratrem suum homicida est. Et qui habuerit substanciam mundi et viderit fratrem su
um necessitatem pacientem. et clauserit viscera sua ab eo quomodo manet caritas dei in
eo. Multo magis qui videt fratrem suum errantem et mortalibus oppressum criminibus et non insi
truit ei verbum doctrine ille qui doctus est homicida est et sine caritate. Heu quanti sunt o
doctores et rectores quibus iniungitur divinis predicandis officium si non populo suo verbum divinum ministret.
Sed enim et verum exemplo vel verbum neglectum propter morientur tot de manu eorum requiret deus.
Quanto enim alciores gradu tanto maioribus cruciabuntur cruciatibus. Non est deus sed
pastores. verus deus est et verus pastor principalis qui cognoscat oves suas et exquiret
eas de multis viis. Heu quod hodie in ecclesia non pastores sed mercenarii. Ad quos nichil per
tinet de ovibus ihesu christi. Immo et ut verum dicam et ipsimet sunt lupi rapaces qui et
oves rapiunt et dispergunt. Certe nichil peius nichil abhominabilius quam cum ille qui
custodire debet dissipat. Heu quod hodie in aliquibus ecclesie non pastoribus sed destructoribus
quorum non est pars mea secum. substancias et labores hominum terre infinitis insaciabiliter deglutiunt.
et non solum eos a peccatis non emendant sed et ipsimet vel exemplum neglecta vel suis pessi
mis misteriis vel suis nephandis operibus eos trahunt ad illicita. Ita quid dicam hos tales. deus
si spiritus relinquet deus amplius non est. Et ideo ut sepedictum est. Filii karissimi dico
vobis servite domino in timore et exultate ei cum tremore. Apprehendite disciplinam
ne quando irascatur dominus et pereatis de via iusta. Gustate filii mei karissimi et iterum dico gustate et
videte quoniam suavis est dominus. Divites eguerunt et esurierunt et dormivit tunc in divitiis
et voluptatibus suis nichil invenerunt in manibus suis. Inquirentes autem dominum non deficia
ent omni bono. Iunior fui et senui et nunquam vidi iustum in fine derelictum.
nec semen eius egens pane

De imitacione paupertatis christi.

Imitatores paupertatis estote et sequamini vestigia eius. Qui cum in forma dei
esset portans omnia verbo virtutis sue in cuius domo sunt divicie et gloria semetipsum
exinanivit formam servi accipiens et pauper et inops natus est pauper et plus
quam inops fuit quousque vixit pauperrimus mortuus est et sepultus. Unde vulpes
inquit idem foveas habent et volucres celi nidos filius autem hominis non habet
ubi caput suum reclinet. Apostolis eciam iubet non portare sacculum neque peram
et Thesis iuveni consuluit vendere omnia que haberet et pauperibus erogare. Qui xpm deum
credit eum non falli posse credat. Alioquin non esset deus. Et si ipsum non falli posse
credidit xpm sequatur. Impossibile est divicijs affluere et xpm sequi. Natura dene
gat ut contraria misceantur. Non possumus deo servire et mammone. Aut ego
fallor aut ipsi in fine decipient. Qui michi non credunt cum divicie sue non
duxerint in egestatem. Dives hic epulabatur cottidie splendide indutus purpu
ra et bisso sed mortuus quia moysi et prophetis noluit credere in tormentis positus fecit.
Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus non salvabitur rex per multam
virtutem suam nec dives divicijs suis. Est enim equus divicijs fallax ad salutem.
Nonne divicijs genita est superbia et ubi superbia est ibi penis est. Nonne omnia
oriuntur mala ex superbia tamquam ex radice. Cum enim dives factus est homo et cum
multiplicata fuit gloria domus eius. Nonne superbit et cum superbierit nonne pollu
untur vie eius in omni tempore. Et tunc sedens in insidijs cum divitibus in occultis cogitat
ut interficiat innocentem. Oculi eius in pauperem respiciunt et insidiatur in occulto
ut capiat eum tamquam leo in cubili suo. Oblitus est deus inquit avertit faciem suam ne
videat usque in finem. Est enim deus aliquando dormiens quasi crapulatus a vino. Cum enim
plus moratur deus paciencia ad inferendum iudicium plus inebriabitur. Immo ergo plus
centuplo timendus est qui longanimiter tollerat mala quam qui cum festinat punit. permittit
enim aliquo tempore cruciari et pati bonos ab iniquis et superbis ut supra
dorsum bonorum fabricent peccatores et prolongent iniquitatem sibi. Et licet quamvis
aliquantulum obliviscatur deus pauperem tunc in fine non obliviscetur misereri.
Sed quoniam pupillo tu eris adiutor est cum delictus est pauper. Et superbis resistit deus
dans humilibus graciam conterit brachium peccatoris et maligni. Exaudies deside
rium paupertatis iudicans ergo pupillo et humili ut non apponat ultra superbus
magnificare se homo super terram.

De bono humilitatis

Quapropter dilectissimi filij mei si pauperes estis humiliamini sub potenti ma
nu dei et non amittatis quod absit quod facitis. Nichil paupertas deo gra
ciosa sine humilitate est. Placuit deus de beata virgine incarnari propter
humilitatem quam propter aliud quamcumque virtutem. Oriuntur enim ex sola superbie
radice omnia oriuntur mala. Sic ex sola humilitatis radice generantur omnia bona.
Discite a salvatore quia mitis est et humilis corde. Humiliavit semetipsum pro nobis
factus obediens usque ad mortem crucis.

De vera obediencia et eius subiectione

Propter quod dico vobis et si humiles esse vultis estote et obedientes
omni humane creature propter deum. Considerate filij karissimi quo censeamini voca
bulo. Monachus id est unus non decet monachum velle terrena et nolle nisi
in non peccando. Sit enim vobis velle et nolle hoc unum in omnibus bonis
in rebus licitis obediencie. Nam multa sunt vobis precepta ut faciatis. Non est
obediens sed negligens qui secundum expectat mandatum. Ad unius dictum iussionis beati
petrus et andreas relictis rethibus et omnibus que habebant dei sunt secuti vestigia
hoc semper vera optat obediencia magis sue obtemperare voluntati sed renuncit aliene. Ipse
nempe in ultima cena exemplum xpus reliquit cum suorum abluens pedes discipulorum
petro dixit. Quia nisi obediens fieret non haberet partem tuam secum. Ideo dilectissimi filij sicut
vobis unum est nomen monachi ita sit unum velle et nolle. Bonum est enim et iocundum

habitare fratres in vnum

De humilitate prelati

Non sit vobis maior et minor. Et quis professor est sit sicut minister. Sic
videlicet regum gencium ad instar qui maior est in vobis dominetur ceteris fratribus
vt eis gaudeat superuacuis laudibus attolli. Sed ad exemplum regis
ihesu xpisti maior humilitate efficiatur quasi minor qui regendis preest.
Sit enim vir maior per humilitatem socius minoris cum bene agit. Sed cum de
linquit sit erectus contra vicium per zelum iusticie. nullum sit vinculum cum vicijs fedus. Sic
diligatur homo vt eius vicium odiatur. Magnum dileccionis signum est hominem in quibuscumque
minime reprehendere. Sepe multa vana humilitas nocet. non vera humilitas est vicia tacendo
permittere dominari / vtinam que vicia omnis clamaret creatura. quia si pastor deum non timet. tamen
homines reuereretur. quod apostolus nos docens dicit irascimini et nolite peccare. Sol non occi
dat super iracundiam vestram. Iustus est dominus et iusticiam dilexit equitatem vidit vultus
eius. Si iusti et vos iusti estote. Negligencia et vana pastoris humilitas efficit vt
lupi in agnos audere possint / non respicias in vultu potentis. non enim est personarum
accepcio apud deum / vbique quod iustum est operari. vult vera iusticia dare vnicuique quod
suum est. Obedire oportet deo et non hominibus. Nonne si veritate taceris metu potencie
iudicaris apud vosmetipsos et facti estis iudices cogitacionum iniquarum. et non plus
vestra habundat iusticia quam scribarum et phariseorum. Non plus diuitem honores quam
No(ta) pauperem. nisi melior sit. Ieronimo vt verius dicam. multo plus pauperem honores.
Relucet enim in paupere ymago ihesu xpisti. In diuite autem mundi. Omnes nos sumus
ex vna carnis radice geniti. Omnes nos sumus inuicem membra vnius corporis
cuius caput est ihesus xpistus. Quid ergo plus honoris merent diues et potens quam
pauper. forte quia diues est et potens. Sed si ita hoc est. quare diuicias in seculo
detestamur. quare mundi gloriam contempnendam predicamus. Neminem est te malorum vsu
honorandum puto. Si diuitem honoras diuicijs plus paupere deo preponis mundum.
Et si plus aliquid deo in mundo diligis non dignus es deo. Reddite ergo que sunt dei
deo et que sunt mundi mundo. Bonitas vbique honoretur. malicia vbique detestetur.
De vanitate mundi Sed quid in mundo de hijs qui in caducis suis diuicijs gloriantur. quasi quadam fide
circumis pro modica de ierem fuerisure nobilitate. potencia et dignitate vana.
siquidem in leui aura quorundam stultorum hominum in sufflacionem extolluntur et alios
contempnendo despiciunt. ac se ob hoc credunt illam gloriam attingere quam solis humilibus
et mundi contemptoribus promisit dominus preparauit. Sermo est xpisti de eis vt dicunt disse
runt. Ve ve vobis qui ad celorum regna diuiciarum itinere festinatis. Facilius enim
est camelum pertransire per foramen acus quam diuitem intrare in regnum celorum. Non mea
sunt hec verba sed xpisti. Si hec innobilis est fama. xpistus vbi non est deus. Celum
in qua deum et terra transibunt verba autem mea non transibunt / vlulate vos o miseri
instabiles venti fortune. nobiles et potentes. Cum alios confunditis et
tamen ignobiles contemnitis. Et quia tunc vos mundi vanitatibus honorum et falsarum
dignitatum fumo excecati non in vere vite breuissime tela morte velut a
repente forte hac nocte succidetur. in inferno fine interminabili pre alijs cru
ciabimini eterne moriendo viuentes. In laboribus hominum in mundo non estis. ymo non
solum cum hominibus laborem non fertis. Sed et laborantes viuere non permittitis. Ideo
non cum hominibus sed cum dyabolis flagellabimini. Quanto enim in mundo fuerit ma
ior gloria et leticia. tanto maior in inferno pena succedet. Sed quid dicam.
duodecim fatemur xpistum apostolos elegisse. quorum vnus cum solus bartholomeus ar
ais origine fuit nobilior. Et matheus diuicijs antequam apostolatum reciperet insistebat.
Ceteri vero erant pauperrimi piscatores. Cur enim hec stulta si xpistus verus est et deus

q ex ore eius audiui medicina non sunt. huiusmodi homines vix vnus aptus in regno dei recipietur de
mille. quia verba eorum nunc non credunt. post modicum tempus in tormentis potius sentient. Et forte
quod vltatis homine cetera iam inuabit. Ad que ego si ex hoc me interrogaret videre vos
ne vnico credimus dampnat homines mortali peccato. Et si hoc tormentis est ergo saluabitur
vestrum millibus. Et quid diuites et nobiles fulmine auri pasti aliud est quam quoddam peccati
putridum vas. vbi superbia. vbi auaricia. vbi luxuria. Nonne in diuitibus nobilibus et po
tentibus. Nonne et latrones sunt. qui et pauperum mercede molestent depredant et eos depri
munt atque necant. Quid ex vbertate eorum dum faciunt et que ut pauperibus nata gere
rent recipiunt etc superflua vestitorum superflua nimie addunt de pauperibus frigore et
nuditate morientibus non curantes. palacia et magna erigunt edificia vt huiusmodi ocu
lis compleret et pauperes in plateis moriuntur in modicis. Omnia frugi aliis pa
rant diuitibus vt fecalis deliciose sua ventris repleat ingluuiem quod pauperes fa
me opprimuntur. Quid aliud est eorum vita quam peccati fouea sata repleta ciborum copia. non
ne ad fores eius adest luxuria. Quid ergo apostolus loquitur cum omnis mortalium lingua
deficiet vt quam peccare faciunt intimaret. nec deum nisi sompniando cognoscunt. nec se vtpote
morituros arbitrantur. Non est fatale in peccato labitur qui se moriturum cogitat. et deum [for]
fore iudicem non ignorat. Vere nimis est insensatus et miser cum hora est mortis sit incerta dy
aboli temptamenta non facile vilipendit. Scio vere dicit si deum suum iudicem
agnoscerent et se mori crederent non peccarent saltem tam secure. Cur hii miserrimi
ad ecclesias properant. vt diuinis intersint misteriis. an ut contemplentur mulierum vultus. hec
sua predicatio meditacio et dei cognicio. Sic diuina pandant legem. vt pecu
nia. tum mare peragrantes crebris vigiliis et meditacionibus sibi et suis filiis con
gregent. Certant vestitura sua contra societatem in arte artificii varietate frequenter mu
tent. … et ludos hastiludia choreas. prouocent ebrietates. magnum quoniam delicata
fercula suis alternatim exhibeant sodalibus. milites ad sua voluntate explendum suffi
ciat. Et ve miseri quid facitis. ne agnoscatis corpus in tempore destruitis. et animas interficitis
in … et mors tam repentina. nisi ex nimia ciborum copia et forma mulierum vsu. deum
deludere creditis. eta deluditis vosmetipsos. quod corpore obliuiscimini aliter et care corpus sit
cum anima destruitis animas corporis. Et iam gaudete et iocundamini et letamini in hoc tam breuissimo
temporis spacio quod habetis vt postmodum cum dyabolo sine fine temporis lugeatis. Quid facitis
non differatis frequentissime vestimenta permutetis. Et ne forte vim dissipeat nobili
tatis. nec sit qui vos excedat. vt in inferno verecundiam recipiatis et confusionem. vbi co
mmia vbi delicata fercula et vbi vina preciosa melle mixta et aromatibus parate epu
lemini et inebriemini. non est post mortem amplius faciet. Sed cum diuite qui cottidie splendide
epulabatur in tormentis gehennalibus guttam aque minime portabitis nec habere poteritis. Agi
te solacia mundi in luxuriis explete voluptates. Gemmate incorruptam … co
… colligatis diuina semper quam iustus ille debitor vnde … in magno iudicii die dicetur
ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Heu cor lapideum si cum
tale consideratis. cur ob huiusmodi solacia peritura immense sinatis non formidatis Illum
corporis diem tam terribilem et crudelem in quo non est solum de luxuriis vestibus et ebrietatibus
et comessacionibus et de toto tempore amisso quo vixisti sed etiam oportebit te de qualibet cogita
cione vana deo reddere racionem. Cur non emendatis. cur moraris de die in diem miser con
uerti ad deum. Cur te iam malorum non penitet. Ecce iam mors properat vt te capiat
die noctuque circuit. Ecce dyabolus se iam preparat vt te rapiat. Ecce diuicie tue tibi
deficient. Ecce vermes corpus ad tuum comedendum diligenter expectant vt illud rodant.
quibus itaque cunctis … ad illa … habeat … quod … sed
… petit solacium … glorie et … placita non … quia
hic non sunt. Sed si vera queris gaudia ad illa celestem gloriam propera ad quam factus es. Ibi etc
illa sunt vera gaudia quod nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. Dicite

De parte diuitum [illegible]

q̄s caduca momentanea ut habē valeas etna ⁊ ꝑpetua / Sz q̄ de hijs q̄ n̄ dn̄
timoē n̄ amoē n̄ mortis n̄ tormētoꝝ subsequentī terrore a pctīs cessant si
condolent sicut optant penā agē nō possint dicat / Ve ve miseri q̄ hic ridetis q̄r
plagetis / ve qui estis optatis gaudia tpalia q̄r vos intus sustinebitis tormēta
infernalia / Certe vobis modicū restat tēporis / Implete mensuras maliciaꝝ
vrāꝝ ut veniat sup vos omīs diuina indignacio / Fruamini hoc pno tpe i vinis
ebrietatibꝰ / prelijs / comessacionibꝰ / choreis / et peccatibꝰ / nec vacuū pterire tempꝰ pmittatis
Quid morimini. du vultis congregate vris filijs honores diuicias et pōm vrm augē
nobilitatē et famā ut et vri possint filij q̄ fecistis cōplē. quatenꝰ vobis illis pit i inferno
ampliora peccatoꝝ cruciamēta / Sz forte quis dicit. benignꝰ ē dns ⁊ misericors qui
omēz peccatorem ad se redeuntem recipit ⁊ indulsit. verꝫ quid hoc eē constiteat. benignior
ē dns q̄ȝ credit̄. et vmuqꝫ pcat ad se ut gderet recedit / Nōne benignissimꝰ ē dns
qui tantis tolleat iniurias a pctōribꝫ dās eis spaciū tpis ut emendent / Et hōc nōnne
q̄r sicut benignꝰ ē i tollerando. ita iustꝰ i puniendo / Sz forte q̄s iterꝫ dicet q̄ vir q̄ toto
tēpe i quo vixerit malefecit. i mortis articulo accepta pnīa a deo veniaꝫ obtinebit.
Heu q̄ȝ vana suspicacio ⁊ falsa meditacio / vix de centū millibꝫ hoīm q̄ꝝ mala semp
fuit vita meret̄ indulgenciaꝫ hr̄e ūnq a deo / vir in pctīs genitꝰ ⁊ enutrītꝰ qui nec
deū vidit n̄ agnouit n̄ de eo audire voluit. n̄ se peccasse cognoscit. nec quid pe
nitencia sit nisi forte dicendo nomit / totꝰ adhuc secularibꝫ negocijs inuolutꝰ. q̄
angustia pmit filioꝝ quos deserit. que infirmitas concit. que dolor diuiciaꝝ ⁊ tpa
lim boꝝ genuit. cū eas nō posse frui apliꝰ cernit se qua accepit deo accipit pniam /
quā nō acciperet si adhuc se posse fruari credet / Certe vē concludū qui du sanꝰ est
et iuuenis deū offendē formidat / ná i morte nō merebit̄ dīnā obtinē indulgenciaꝫ /
Que dilectissimi filij ē pnīa. quā solū quis accipit. q̄r se viuē apliꝰ nō posse cernit /
q̄ si ex infirmitate conualesceret. peior q̄ȝ pꝰ fieret / Ego nā modicos peccatores accepta
i mortis articulo pnīa qualuisse corpore ⁊ peioraisse vita / hō tenoo. hoc verꝫ puto i hoc
multiplici experiēcia didici. q̄ ei nō bonꝰ ē finis cuiꝰ mala semp fuit vita qui peccare
nō timuit / sed mundi vanitatibꝫ semp vixit / preciosa inqꝫ ꝓpha in cōspcu dni mors scōꝝ
eiꝰ / Et mors ē pctōꝝ pessima

De pressione tribulacionum

Et ideo filij pdilectissimi accingimini potencia et estote filij potentes. ⁊ nolite
hoꝝ miseroꝝ diuitū ⁊ potētū sequi vestigia quoꝝ iam tantū ostendimꝰ
imbecillitatē et miseriā eē quantum nō dicet lingua terrenam potenciā for
midare i operando iusticiā / Cui eni ꝓpt iusticiā psecucionē patit̄ beatꝰ est
et bn̄ sibi erit / ⁊ si morit̄ beacior / preciosa i cōspcu dni mors scōꝝ eiꝰ / Si cu
pis vitā tenē in xp̄o noli morte timē ꝓ xp̄o / Nō enī potes illa sustinē ꝓ xp̄o q̄ sut
condigna ad futurā gloriā que reuelabit̄ cū apparuerit gloria mā q̄ sursū ē ⁊ nō
sup terram nō sperent mercedem qui nō laborant / Nō sufficiat solū xp̄ianū nomē.
xp̄ianꝰ eē. imitari xp̄m / si fueris xp̄ianꝰ hr̄t illi nomē qui dyabolū sequnt̄. //
Verumo xp̄ianꝰ nō ē oīno sꝫ antixp̄e / Iuxa illud btī Johīs ewan̄. Audistis q̄r antixp̄o
venit / nūc aūt antixp̄i multi facti sūt. vis ergo regnare cū xp̄o. pacare cū xp̄o. Si
xp̄m dnm et regem cui ē nomē sup omē nomē oportuit pati ⁊ ita intrare i gloriā
suā. quā fiduciam habemꝰ nos intrare sine labore / O q̄ȝ stulti sumꝰ ⁊ tardi corde
ad credendū. Volumꝰ hic gaudē cū seculo et postea regnare cū xp̄o. Dns nudus
ingredit̄. Seruus superfluitate onustꝰ vestitu auri et gemmaꝝ intrabit. Ille ieiunijs.
iste crapula ⁊ luxuria plenꝰ. Ille i cruce moriens. iste i lecto delicato dormiens / Quod
dns nō fecit sui faciet. pmittet dns filijs zebedei regnū suū. si calicē que bibiturꝰ
erat possent bibere / Sic fatui filij hoīm nō rc̄e iudicantes. neqꝫ qd verꝫ ē asserētes
dicētes malū bonū ⁊ bonū malū / Redite ad cor ⁊ venientes audite me ⁊ narra
bo vobis que audiui et cognoui et pres mei narrauerut mi. n̄ occultet̄ a filijs hoꝝ
Adherere deo bonū ē. et sicut ipe ambulauit ambulate. sicut xp̄s passus ꝓ nob posuit aīam
sic ⁊ nos si opus ē ꝓ veritate q̄ ipe deꝰ ē. deꝰ aīas ponē / Nō ni amat aīam suā i hoc

mundo perdet eam. quod christus pro nobis passus est relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius. Unde se cogitet christianus
qui pro christo mori se non invenit paratum. Cum ipso ministrat ipsum sequatur. Si dicis homo quod solum
nomine et verbis christianus es, fidem christi habes et predicas. bonum est. sed ubi opera. fides sine
operibus mortua est. Certe dicis quod christum tantum ore et non opere laudas. christum negas. quia si
que dicas credes, salutem cum timeres et de patre eum venderetis. Et si credis et male
facis centuplo puniendus es. Nonne peccatum quod fit ex certa malicia infinito penis est
pena quod fit ex ignorancia. peccavit angelus. peccavit homo. Alter potuit veniam invenire.
alter non. Cuius de re. Ille ex ipsa malicia. homo suggestione dyabolica. Sed forte dicis.
et ego similiter suggestione dyabolica pecco. Cur deus patitur me temptari. non peccarem si
stimulus non foret dyabolicus. ad quod ego. O miser. meritum premium si non haberes plura. Non
ne tiro strenuus miles ad omne se exposuit periculum ut regi suo placeat. Nec est ulla pro te
tibi excusacio. Et te peccare dicis dyabolica suggestione sicut et ille. quia illud non est
excusacio. quia illi unum solum indixerat preceptum. ut de ligno non comederent. non dum quid
dyabolica foret suggestio noverat. nec quantum peccatum deo displiceat sciverat. et tu
nec dicis nosti. et credis et tot milia fecisti peccata. et quid celum qui tales sunt christianum
diligit eum in ore suo et lingua sua menciuntur ei. Cor autem eorum non est rectum cum eo.
nec fidem habent in testamento eius. Si quis diligit christum sic quod verus est christianus. et spa
lia [illegible] secundas et mundus. in quo tamquam in speculo lucet perfectio non solum renunciet omnibus que pos
sidet. sed et abneget semetipsum ita ut totus mortuus sit mundo. Quia ut quantum sentit
[illegible] de carne mortuum sunt christum solum manet. Rerum mundi omnium negociis mortuus
est deo. Oportet namque hominem qui cupit vivere perfectione et tenere ita mortuum esse mundo. ut
tamquam mortuus nichil senciat de rebus secularibus. Ita ut cum apostolo dicat. Nostra conversacio
in celis est. et iterum. vivo ego iam non vivo ego. vivit autem in me christus. Videtis quam vere
iustus est. contra hanc quod mors est non metuat amittere. ut vitam quam christus est valeat
invenire. Eos qui occidunt corpus non timeat. quia animam non possunt occidere. hec tribula
ciones quanto labuntur sustineat ut gaudium quod sine fine manet habeat. hec sola via
est qua itur ad celi precium. Certa si alio posset iri tramite. in tota medium fieret
deus. Non enim quod dico vobis verba accepi ab homine neque per hominem didici. sed per ewangelium
suum. Itaque omnes oportet nos per multas tribulaciones acquirere regnum dei. Terribili via quam per
divicias et delicias festinat ire. Signum maledictionis et damnacionis est in hoc mundo bene placidum
esse. et a mundo diligi. Quos deus diligit hos sepe corrigit et castigat. Si in mundo glo
riari oportet libenter glorior in tribulacionibus et adversitatibus vestris. promisit enim christus hic suis No
discipulis. Sic dilexit vos in fine in signum precipue dilectionis cum in ultima cena dixit. Amen
dico vobis. quia plorabitis et flebitis vos. mundus autem gaudebit. Gaudete filii mei per
dilectissimi cum odit vos mundus. respexite sic conviciis et obprobria ab hominibus. quia beati
eritis cum oderint vos homines et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversus
vos mencientes propter filium hominis. Gaudete tunc et exultate quoniam merces vestra copio
sa est in celis. proinde in vos insurgat totus iste mundus. si vos odit mundus scitote quia de
mundo non estis. quia si de mundo essetis mundus quod suum esset diligeret. De virtute paciencie.

Omne gaudium existimabo cum in varias temptaciones et seculo obprobria et adversitates. Racio.
opus forte est et paciencia corpus perfectum. paciencia autem perfectum opus habet. probatur. quia virtutes
in homine per pacienciam tamquam aurum per ignem. Certum est omnes virtutes sine paciencia aurum
in vasis fictilibus portat. In sola dicebat salvator. paciencia vestra possidebitis
animas vestras. Fortitudo conexa est paciencie. vir fortis paciens est. et non. Quoniam paciens et fortis est
servire bonum. sanctus vite eterne pro. Virtute paciencie in mente eam cum corpus est exercere in opera
cione. Est enim paciencia virtus qua in hoc mundi procella navis mea quamquam stare vero servire navi
gat. nullum timens periculum. nullum verum ad vindictam vel odium proximi contumeliosa verba commoveat.

Estote misericordes. De vita precipue iudicum et sacerdotum. v
sicut et pater vester misericors est. qui pluit super iustos et iniustos. et solem suum
oriri facit super bonos et malos. Iudicium sine misericordia fiet illi qui non facit misericordiam.

Misericordia superexaltat iudicium. Si non remiseritis de corde vro alijs q offendunt
vos nec pr vester remittet vobis. frustra petit mian. Sustinetis aut aplo si qs in
servitutem vos redigit. si qs in facie vos cedit. hic vna similiter dy et primu vt amos
diligamus in deu et inimicos propter deu. Bonus ille neqz accepta mia corpro suo de
negaunt miam et io meruit habere seruitutem iusticie. Justicia sine mia crudelitas
e et iniusticie mia miscenda e. Lex mea tota i mia est. Cuius qui miam indiget et eam
aliis denegat proprium non e impossibile ei e homines fore misericordem et plus mia non pla
ce diuina. Beati misericordes qm ipi miam consequentur. Sacerdos et monachus papne
sine mia e nauis i medio pelagi undiqz pforata. vana religio e q caret mia
pax pdest hitu et differunt a secularibz et eorum vita. nec vestimentis et ordine
solu e qs sacerdos et monachus s vita. heu quid dicam sepe pro habundancia magne
tristicie ho mira loquitur. Hec mundus undiqz fervet sacerdotibz et monachis. et
hi ita sunt pmixti sacerdotes et monachi. Sp vix de centu vnus repiatur bonus. nulla
la etc i mundo tam crudelis bestia e qz malus sacerdos et monachus. Nec corrigi non
patitur nec veritatem vnqz audire pt. Et ut breuit dicam et pomnet mulus
sunt hij tales sacerdotes et monachi hitu et noie solu quorum vana e religio. Re
ligio munda et immaculata apud deum et prem. hec e visitare pupillos et viduas in
tribulacione eorum. et immaculatu se custodire ab hoc seculo. heu quanti i quibus spualibz
hitu et noie exeunt cupiditas. primo ut verius dicam eo tenetur spualitatis e auaricia
q etc sunt lupi rapaces in vestitu ouium. vbi sacerdos e cupidus et sine mia ab eodem
plus qz a serpente fugere. Sunt autem nonnulli q totu suum fructum consumunt cellas et mo
teria miro modo et ope ex pauperum mercede edificare in quibus tanta viget cupiditas
vt terra et omnia sibi deficere putat. ibi cor ibi mens ibi semp sua cogitacio vt aliena
pnt expoliare in vsibus sua. Hos tales saluator increpans. ve vobis m q edificatis
monumenta phariseorum. Sunt qui monastica edificant cellas miro artificio optant. Bonum
videntur opus facere s si simul mias pauperibz facerent bonum e. Vis ut opus tuu deo
placeat. fac ut pauperes gaudeant. qd templu e deo carius qz homo. Templu
dei estis vos ait aplus. Cu paupi manu tribuis. cu viro i suis necessitatibus subueneris
cu esurientes ad via iram dicis dicens. O qz mirabile et deo gratum templu edi
ficasti. Frange esurienti panem tuu et egenos vagosqz induc i domu tua
Cu videris nudu operi eu et carne tua ne despexeris. Nemo enim se excusans
dicat non habeo quid paupi fri tribuam. Si vestimentu ul alr aliqd. Cu mia necessitates
possides et paups indigenti non subueneris fur es et latro. Sumus karissimi filij
rebz temporalibz solu dispensatores et non possessores. Si qd superfluum quo alr fr
indiget possidemus furamur. primo peius qz qui furant ex copia et necessitate. Iste
tantu vlt necessitatem detinet p quod centu viuerent qui fame pereunt. Ille vnu
furtu facit. iste tot quot non ddonat pauperibz necessitatem. Dicit forte miser.
meu e. Ita mei dimiserunt michi hec parentes. Si scheor tu tibi dimiserunt pa
rentes. quo t potuerunt dimittere qd suu non erat. Ist si suu erat inquam. quis dedit sibi.
quid i mundu venientes apportauerunt. et quid recedentes secu ferunt. Certe q pauperi
possides i die iudicij tota erit diuine iusticie iudicia adiunabunt. Qui habet aures
audiendi audiat. q in non vult cre heu qz grauit senciat. cu dicat sue trusserint i
egestate. Lex naturalis hoc precipit qd ab alijs desideramus alijs faciamus. Quid aliud
lex vetus pdicat. Ac euangelistai predicant vndiqz quid aliud insinuat vt tota
deo iudice erunt testimonia. Quid ergo dicam hijs q solu lapides congregant et muru
erigunt i altitudinem qu e cor et cogitacio vt humanis oculis opus appareat. Laudetur
edificiu et totu ho sua arbitrantur iusticia. Sunt etiam aliq q de rapinis et paupm
sudore oblaciones et victimas deo offerunt tales oblaciones an diuina clemenciam
non pax sunt abhominabiles qs tam insipientes vt non intelligant q talia edificia non

cedut ad dei gloria, s; ad mudi pompa. Leg⁹ dicet. qd dicis. nonne bonu e edificare
mostia et ut inde honoret deus. Ad qd ego. bonu e dumo paupes violencia non
sint passi. nec impellent deu q nos. Quo possu edificie domu deo placita
vel sanctis eius ex illis penijs de quibz paupes plorent. Qualis iusticia
pt ee munerare mortuos et spoliare viuentes et de indigencia paupez offerre
deo. Certa si hoc placeret deo. iusticia foret spoliare violenter. et si hanc a nobis
vellet oblacione cosciens fieret in pta. Ast si deo displicet no pt placere sanctis

De bona simplicitate.

Quapropter re filij dilectissimi deponetes omne
maliciam omne dolu et simulacones et inuidias et omes detractoes. et
sicut modo geniti infantes ronabiles sine dolo lac concupiscite. vt in
eo crescatis in salutem. si tamen gustatis qz dulcis e dns. Vere si no effi
ciamini sicut paruuli no intrabitis in regnu celoz. Paruulus videns pulchram
mulierem no delectatur. pulchram vestem intuens no desiderat. et i inuidia
no pseuerat. lesus no recordatur nec odit. prem sequitur. matre no deserit. Et
ideo nullus se regnum celoz cogitet attingere nisi hanc pueri innocencia et simpli
citate imitare studuerit. et castitatem habe. mundu sperne. et fratrem dilige. et a gremis
matris ecclie semp inhabe. Induite vos dilectissimi veterem hoiem et induite vos arma
tura dei vt possitis stare adusus insidias dyaboli. Dyabolus nichil i mudo possidet.
expoliate ergo mudanis rebz. momentaneis et cito velut vana vba labentibz. cum
nudo pugnetis. Qui enim oneratus vestibz cu nudo luctatur. citius ad terra deicitur. quia
vnde teneatur habz. vis fortiter cu dyabolo dimicare. vestimenta pice ne succumbas. Ter
rena oia sunt quasi corporis indumenta. q plus possidz. citius vincetur. Arma vero pug
nantis sunt castitas paciencia humilitas et caritas. Hec sunt arma adusus psinacias dyaboli
quibz si muniti fueritis. accingetis fortitudine lumbos vros et roborantis brachium vrm.
fortitudo et decor indumentu vrm erit. et audietis i pluo ridebitis. no timebitis a frigo
ribus niuis. et vere fundata est domus vra sup firma petram q xpc e.

De luxuria fugienda dictas libri

Cursis dyaboli luxuria. heu quot illa inficiat
et rupit. Hec e aliud pnm quo totiens dyabolus victor existit. Fugite luxu
riam sicut virginitas hoiem equat angelis. ymo plus. facit eu angelu. Ita luxuria
hoiem plus qz bestificat. et ut ita dica nullo peius bestia eu efficit. De
nullo alio pctõ legitur deu dixisse se penitere fecisse hoiem. Hec hominis statu
operit. corpus debilitat. et ipsi semp eu morte destruit. famam denigrat. et marsubia
euacuat. furta instruit. homicidia causat. memoria ebetat. cor affert. oculos visus
hois cecat. et p cetis ira dei puocat. Hec inter gule oritur. In nullo alio vicio
tam manifesta iusticia exercuit deus sine mia quam in isto. Inter hoc namqz legitur
ptm deu mudu dimisisse diluuiu. zodoma et gomorra combussisse. et multos alios
hoies interimisse. hoc rethe dyaboli. leg. h. capit. no cito soluit. In isto tn conflic
tu nemo pt vince nisi fugiat. nec pt firmiter pdurare nisi carne domet. Quis hoi
no vtile. igne portare i gremio. Nolite inquit apls inebriari vino in quo est
luxuria. Hoc plus no sustineat nisi in abstinencijs et ieiunijs. homo noceret. s; contemple
plus vultus mulierum. Mulier sagitta e dyaboli qua i luxuria hoies cito labitur. Nullus
i hoc confidat vires si sanctus es. n̄c tunc securus es. Mulier viri preciosa aiam ca
pit. nunqd abscondere pt ho igne i sinu suo. vt vestimeta illius no ardeant. et
ambulare sup prunas vt no comburat plante eius. Homo et mulier. ignis et
pallea. dyabolus nuqz inflare cessat vt accendat. hic plus nuqz fiet victor. si
fugies. Nuqz a viro cu muliere sint longa colloquia. sola insimul loca sint vitanda.
Vir mulieris aucta sperneret munuscula et blandi vba si no vult luxurie capi laqueis
Tanta sit int viru et mliere raritas. vt alter altius nome nesciat. plurimi sancti
viri ceciderunt hoc vicio ppt sua securitate. Timeat filij. si i alijs pctis timeo
e. i isto plus vltra. Ve ve dicere hodie sub spualitatis noie. nomu sit fornicacio

genus a pluribus. Heu quod e contra hodie non verecundantur homines quinymo gloriantur cum
malefecerint. Aliqualis in mulieribus viget verecundia quam ipsi puant. Sed in hominibus ita
hec creuit malicia. vt ille putetur insipiens qui huius docti non est. Secundo pla
hoc sua est festiuitas. et hec eorum perdicio. ob hoc frequentat ecclesias vt mulieres
videat. et earum vtuntur colloquiis. quorum inde luxurie amplius crescit appetitus.
Sed quid vir miser gloriaris in malicia ista. forte quod potes et iniquitate. Cen
tuplo plus peccas quam mulier. et mulier quam mollis aer. et tu forte te existimas
Illa in domo sedit. et tu mille vagando modis eam alloqueris et aliquid eam cogis vt vi
faciat. Hec cum facis. quia deus tacet. tu cogitas quod sit tibi similis. Sed veniet tempus
quo arguet te et statuet contra te faciem tuam. Vnde filii estote simplices sicut co
lumbe et prudentes sicut serpentes et pugnate viriliter cum antiquo serpente. Sint lumbi
vestri precincti. et lucerne ardentes in manibus vestris. et nunc viriliter agite et confortetur cor
vestrum quia qui debellabit vos timebunt. Et ideo facietis virtutem et ipse ad nichi
lum deducet tribulantes vos. Precepta mei diligite vos inuicem. Non enim accepi hoc
ab homine sed a saluatore. hoc inquit est preceptum vt diligatis inuicem. In sola dilectione
omnium virtutum bona consistunt. sicut ex vna radice multi exeunt rami. sic ex caritate
omnes generantur virtutes. Si linguis hominum inquit apostolus loquar et angelorum. Et si
habuero prophetiam. et nouerim misteria omnia et omnem scientiam et si habuero omnem fidem ita
vt montes transferam. caritatem autem non habeo nichil sum. Qui vero caritatem habet
benignus est et paciens. Ille vere habet caritatem qui non tantum parentes diligit per affectum
cognacionis terrenum sicut ethnici / et publicani faciunt. Sed qui ita diligit
inimicum sicut amicum in hoc vero potest cognoscere si manet in caritate. si ipse ab eo di
ligitur qui ei aduersatur. Certe hoc quam plurimi aduertendum est. Sunt quam plurimi qui
diligunt. sed male. stultum enim aliquem diligunt quod dilectionem dei perdunt. qui aliquid sup
deum diligunt. deo non sunt digni. In cunctis virtutibus inuenitur temperancia. deus semper
vult medium. Nimis diligere malum est. minus diligere malum est. sed vt ratio exigit dili
gere bonum est. Omnis dilectio que nocet vitanda est. propter nimiam dilectionem aliqui in
luxuriam ceciderunt. aliqui in inuidiam deuenerunt. multi oraciones a dei obsequio dimise
runt. Hec quippe agit superfluus amor. vt quod diligit semper videre vellet. Nimius et
stultus amor ignorat superbiam et iusticiam et veritatem vtque arcet modum nesciens
neque aliud gustare potest quam quod diligit. Amor iste non accipit in posse solacium
neque ex difficultate remedium. Impossibile est hominem qui tale habet amorem deo posse ac
ceptabiles oraciones facere. hic amor non est caritas sed est stulticia. Omnes nos deinde
diligere fratres sicut nosmetipsos. ita quod vicium non diligatur. punire malum caritas est plus
melior est diligere iustum est. Sic diligendi sunt homines vt bonitas equaliter et vicium debe
lletur. vera caritas exigit. vt deum diligamus ex toto corde et ex tota mente et ex totis viri
bus. Et ita singulariter quod cum deo nichil aliud diligamus nisi quod ad deum pertinet. et proxi
mum sicut nos. in hiis duobus preceptis tota lex pendet et prophete. Qui sine caritate est
sine deo est. quia deus caritas est et caritas est deus. Qui manet in caritate in celo in ce
pit habitare. In celo vna est caritas omnium beatorum. vbi caritas vera est. ibi inuidia nulla est
ibi auaricia nulla cognoscitur. non murmuracio. non detractio. non derisio. sed est omnibus vna et
eadem voluntas. Hoc scitote fratres. quia si non habetis caritatem perfectam. sub dyabolo ca
ptiuitate estis. non vult vobiscum deus habitare. et qui sine deo est. in inferno est. Ideo pdi
lectissimi filii mei. hortor vos dum tempus habetis. ne in vacuum graciam dei recipiatis.
Gracia dei omnibus data est per morte filii eius. dum tempore isto breuissimo viuimus
seminemus. quia postmodum tempore suo metemus. Breues dies hominis sunt. peraget
velut repente vita mea. tamquam fur mors venit. Mortuus est homo. non simul descen
dit cum eo gloria domus eius. Diuites in bonis quamuis minimus ducunt dies suos in
puncto ad inferna descendunt. opera cuiuslibet sequuntur illa. per racionem est quod homo cuius

mala semper fuit vita bona sit mors. Siue bonum siue malum tempore isto fecimus
illud idem post finem mortis inueniemus. Nos expectetis. ecce tempus istud acceptabile est
Dum lucem habetis non ambuletis in tenebris. Qui ambulat in tenebris nescit quo vadit.
lux vera cristus est. qui lucet in tenebris. et illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum. vt ergo filii lucis sitis et tenebre vos non comprehendant. ad ipsum accedentes la
pidem viuum ab hominibus quidem reprobatum a deo autem electum. et ipsi tamquam lapides viui
super edificamini. et in omnibus exhibeatis vosmetipsos sicut eius ministros. in multa pacien-
cia. in tribulacionibus et necessitatibus. in angustiis. in plagis. in carceribus. in sedicionibus.
in laboribus. in vigiliis. in ieiuniis. in castitate. in sciencia. in longanimitate in sua
uitate in spiritu sancto in caritate non ficta. in verbo veritatis in virtute dei **De**

detestacione mendacii et verborum inutilium (ꝟ ꝟ)

Non sit inter vos men- (8)
dacium. Omnis vir mendax abhominabilis est deo. Est enim deus veritas. veri-
tati autem obstat mendacium. Omne fugiatis verbum ociosum. De quolibet
enim verbo ocioso et vano reddemus deo racionem. Silencia diligite vbi est
multiloquium ibi frequenter mendacium. vbi mendacium ibi peccatum. Sermo in-
dicat qualis est homo. In ore sacerdotis vel monachi nullum unquam sit verbum
in quo non sonet cristi nomen. semper diuinam ruminet legem. Beatus qui in lege domini
meditatur die ac nocte non abiens in consilio impiorum. neque in via peccatorum erit tamquam
plantatum lignum secus decursus aquarum quod folia non decident. sed dabit fructum
suum in tempore suo et omnia quecumque faciunt semper prosperabuntur. Certe nil tam
nocet homini quam mala societas. Talis enim efficitur homo qualem societatem — de mala societate caueatur
sequitur. Nunquid cum agno lupus habitat. vir castus certe luxuriosi sodalitatem aufugit.
plus quam impossibile puto viuum durans in bonis permanere operibus qui malorum as-
sidua conuersacione vtitur. Cum sancto psalmista sancti vociferat sanctus eris. et cum viro innocenti
innocens eris. et cum viro electo electus eris. et cum peruerso peruerteris. Sicut enim mala ne-
cet conuersacio. ita bona prodest. nullus potest huic comparare thesauro. qui bonum inuenit
societatem. inuenit vitam. diuicias affluit. Certe verum dicam. quare nunc homo bonus vel
malus efficiatur nisi ob societatis causam. pueri corde tamquam tabula rasa. in qua nichil
depictum fore dicitur. Illud secundo quod a societate rapitur vsque ad senectutem retinet siue bonum siue
malum. sicut vas cum iuuene inuicem habitat. nec ignis si apponatur igni. calorem non conti-
nget sed emittit. Semper vir qui delectatur sapiencie se maiori etate et sapiencia sociaui consistat.
Alioquin si sibi sit sociatur assidua societate de stulticia in stulticiam dilabetur. (ꝟ ꝟ)

De oracione et iuramento.

Ante omnia autem filii mei nolite
iurare omnino neque per celum neque per terram neque per aliud quodcumque iuramentum. Sit
autem sermo vester est est. non non. In cuius ore frequenter sonat iuramentum
in ipso homine perit est dei cognicio et dileccio. Ubi non est quod miror. deum ce-
nego. preceptum enim dei prohibet. Non assumat nomen dei in vanum. Oracionibus
instate continue. Multum valet frequens oracio et deuota. Oracio hominem a terra subleuet. Nota
ad celestia vehit. et facit hominem cum deo loqui. Omnia ab eo obtinet. dummodo sit de-
uota et mixta lacrimis. Multum valet oracio frequens conspersa lacrimis ad promerendam
diuinam clemenciam. ad exaudicionis beneficium. obtinuit ezechias statim graciam a domino suis
lacrimis et oracionibus vt mutaret finem quam sibi dixerat. et liberauit deus susannam a
iudicio dire mortis propter oracionem et lacrimas. Oracionibus helye celum dedit pluuiam
quod clausum fuit tribus annis et sex mensibus. Qui quod oportet petat a domino oracionibus et
lacrimis. in fide nichil dubitantes. Et qui fidem veram habet vt granum sinapis.
quidquid pecierit fiet ei statim. Ille idem dux est deus in omnibus que tua sunt et erunt
est. Spes vera gaudium verum cogitacio vera et omne desiderium verum. sit semper deus.
Continua ex ipso. et in ipso. et per ipsum sunt omnia. in quo viuimus. per quem mouemur et su-

surrius sine quo nichil penitus sumus. **De morte domini et omnium iustorum**

Iam filii mei non multa loquar vobiscum / venit enim hora ad quam natus sum hac condicione que veni ut exirem / nunquam natus fuissem si mori non debuissem. Suo proprio non pepercit deus filio sed pro nobis omnibus tradidit eum morti in crucis stipite per cuius mortem mors mundi mortua est. Nemo enim vestrum sibi vivit et nemo moritur. Sive enim vivimus domino vivimus sive morimur domino morimur. Sive ergo vivimus sive morimur domini sumus. In hoc enim vixit Christus dominus vivorum et mortuorum. Si enim Christus mortuus est certe non est servus maior domino suo. Ideo nos moriemur. Si enim resurrexit habemus spem firmissimam quod et nos resurgemus. Et si Christus sic resurrexit ut amplius non moritur certe et nos post resurrectionem nunquam amplius moriemur. Sed semper cum Christo in gloria stabimus. Sicud enim mortuus fuit Christus verus homo in simul mortuus est et destruitur corpus peccati et fieremus unum corpus cum illo. Ideo et si resurrexit Christus et nos resurgemus cum illo / quia sumus membra eius. Sicut autem Christus non plus moritur et nos similiter. Ecce quod dilectissimi filii mei et si nunc morior credo quod redemptor meus vivit et in novissimo die de terra resurrecturus sum et rursum circumdabor pelle mea hac. Et in ista propria carne mea videbo Christum deum salvatorem meum. Tunc infirmus sum ego ipse qui nunc loquor quem hic nunc cernitis morientem et certe non alius loco mei et isti ipsi mei oculi quibus vos videbo conspecturi sunt. Unde dilectissimi filii mei videte quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed ut sapientes et nolite secundum carnem ambulare quia si secundum carnem ambulaveritis moriemini. Sed spiritu ambulantes facta carnis mortificantes nunc mecum cantate exultate et psallite. Abicite vestimenta luctus et induite. Surgite canere in cantica vestra. Jubilate deo psalmum dicite nomini eius. Date gloriam laudi eius quoniam hucusque transivi per ignem et aquam et ecce nunc educit me in refrigerium. Introibo in domum domini et reddam vota mea de die in diem.

Ad quam lucrum michi mori est quoniam vivere meum deinceps Christus erit. Ecce terrestris domus huius habitacionis dissolvitur et alia succedit non manufacta habitacio eterna in celis. Ecce quod mortale est vestimentum exuor ut eternum induar. Hucusque peregrinus sum iam redeo ad patriam. Ecce bravium capio pro quo in agone cucurri. Ecce portum attingo quem tanto desiderio desideravi. Ecce de tenebris ad lucem. De periculis ad securitatem de inopia ad divicias de pugna ad victoriam de tristicia ad gaudium de servitute ad dominium de temporali ad perpetuum / de fetore ad odorem suavissimum vehor. Hic corpus sum et illorum undique vulneratus et sanor. Hic semper contristatus sum et ecce letificor. Iam vere hic vivens morior et ideo vere vivificor. **De vita mundi et morte temporali**

O vita mundi non vita sed mors vita fallax vita onusta tristiciis imbecillis et ambiciosa vita mendax. Nunc flores et statim arescis vita peritura ut dormimes vita fragilis vita momentanea et caduca que quanto magis crescis tanto magis decrescis et plus pergis plus ad mortem propinquas. O vita plena laqueis quot in mundo homines illaqueas. quot per te iam sustinent tormenta infernalia. Quam beatus qui te bene pensat. Et melior est negociacio eius auro et argento primo et purissimi fructus eius. O mors dulcis et iocunda. Tu es certe mors quod vitam veram largiris que fugas febres et vulnera famem extinguis et sitim. O mors iustissima pia bonis et malis aspera. humilias superbum divitem et potentem et exaltas humilem per te pauperes saciantur et avari quiescunt. Tu malis das supplicium et iustis eternum premium. Veni soror mea sponsa mea amica mea indica michi quem diligit anima mea. Unde michi ubi pascat dominus meus ubi cubet Christus meus. Nec dimittas me amplius vagari per annum huius incolatus mei. Surge gloria mea porrige michi manum. trahe me post te. Paratum enim est cor meum et curremus post te in odore unguentorum tuorum donec introducis me in cellaria domini mei ut exultem et gaudeam cum appareo ante faciem suam et tibi cantabo et psalmum dicam domino. Ecce tu pulchra es amica mea. Iam nolo amplius morari. Ecce omnes dies mei defecerunt

morte desideranda

et anni mei ptransierut velut umbra. Convertere aliquantulum sup me quia te inve
nire exultavi et in te delectatus sum omnibus diebus vite mee. Suscipe me. Tua enim cepisti
dnm meum me saluasti me visitasti. iam respice i me salvu me fac. et libera me
de aquis multis et de manu filiorum alienorum. Eruc autem meam de carcere et educ eam pe
ccatorum quod operata fuisti suscipiendo dnm meum. Ime saluasti me visitasti. Iam respice
i me salvum me fac et libera me de aquis multis et de manu filiorum alienorum. Inve
exaltam p culpa quam peccaverunt meus gemitus adveni. Veniat p te in ortum dilecti
mei ut comedat fructum pomorum suorum. Et defecerunt sicut fumus dies mei et ossa
mea sicut fenum aruit. Ecce iam venit tempus miserendi mei noli tardare acce
lera ut eripias me quia amore langueo. p te bona mors fiet in regimine bonorum
que fecimus. cognoscimus omnia que speramus antequam veniant. Quod excepta cogi
tur cum veneris pfecte videbimus eum sicuti est. Nigra es sed formosa. pul
chra es et decora. favus distillans labia tua terribilis es et quis resistet tibi
terribilis es tu apud reges terre auferens spm pncipum. Notam fecisti humilibus
virtutem tuam. tu confringes cornua pccatorum et exaltas cornua iustorum. Illuxerunt
choruscationes tue orbi terre vidit et commota est terra. Aperi michi dilecte
soror et amica mea ianuas vite quas apire michi pmisisti cum fuisti cum dno
meo ut iam sit in pace locus meus et habitacio mea in syon. Expolia me hac
mortali tunica quam fero et indua me vestimentis leticie. Anima mea liquefacta
est ut invenire possim dilectum meum que in mundo quesivi et non inveni. Invene
runt me in hac solitudine custodes qui circueunt civitatem percusserunt me et vul
neraverunt me tulerunt pallium meum custodes murorum. Percussus sum a thu
lerunt sum et voce malorum et dolorum. Tota die exprobrabant michi inimici mei
loquentes adversum me lingua dolosa et sermonibus odii circumdantes me et expug
nantes me gratis. Posuerunt adversum me mala p bonis et odium p dilectione
mea. Ergo iam bone os apperi confringe cornua et conclude scutum gladium et bellum
Et moriar iam ~~defecit~~ defecit paulisper spus meus ante multitudinem dolorum
meorum. Iam consolaciones tue letificent animam meam. Hodie vocem meam au
diens noli obdurare cor tuum quando veniam et apparebo ante faciem dei ut inha
bitem in domo sua in longitudine dierum. Fuerunt michi in miseria huius
vite panes lacrime die ac nocte labores. contumelie. afflictiones. crapule.
fames sitis ieiunia vigilie temptaciones et pestilencie. Audi gemitus vincu
lati. solve colligaciones meas. accipe filium hunc famelicum in regione aliena.
et redde eum patri suo. Suscipe ovem plenam et collocata in sinum Abrahe
patriarche. Fac me intrare i vinea dni mei Sabaoth ut ne sedem hic ociosus
Suscipe me de via iniquitatis et deduc me in via eterna. Educ me de tene
bris et umbra mortis disrumpe vincula. Solve compeditum. illumina cecum.
erige elisum. custodi advenam et pupillum sedentem in tenebris et habitantem
in regione umbre mortis. ostende lumen tuum. illumina nunc me ut nunquam
amplius obdormiam in morte **Meror discipulorum sup morte ieronimi**

Hec et hiis similia prosequente sanctissimo viro omnes circumstantes
erant merore et tristicia. nec quis virum poterat se a lacrimis con
tinere. Sed omnium erat una vox plangencium. Quid sine te faciemus
pater vineam istam transtulisti ex egypto et plantasti eam ut quid
auertis faciem tuam ab ea in lumine vultus tui ambulabimus. gloria

virtutis. nunc tu eras. Heu quid sine te amplius faciemus / tu pater tu doctor
et refugium tu exemplar innocencie. Numquid nobis tecum mori liceat / sic ad nichi-
lum redacti erimus / sicut oves erimus sine pastore. Ad nichilum devenimus
tamen apud dentes non erit qui consoletur vos. Fient filii tui orphani et
femine placent ut aves errantes undique non te inveniant. Heu quantus
super nos cadit ignis non te deinceps videbimus solem congregacio quid
faciet fidelium sine te. tu dispersio eras hereticorum tu interfector eorum gladio
oris tui. molens et frangens dentes eorum. in ore ipsorum moles
leonum confringens et reducens eos in puteum interitus. Gaudebunt nunc et exul-
tabunt et iubilabunt perfidi tui et hereditatem tuam vastabunt. Captabunt in animas
iusti et sanguinem innocentem condempnabunt. intendent enim sanctuarium dei
et veritatem fidei lacerabunt. ¶ De prelatura Eusebii.

Tunc ille moriens hiis verbis aliquantulum lacrimavit. et totus semper in domino
misericordie visceribus affluebat conversus ad nos hec tantum flentibus voce
respondit. Estote boni milites Christi confidite in domino et in potencia
virtutis eius. nolite timere consequemini a deo misericordiam si speraveritis in
eum. Est enim ipse pius et misericors. et nullum deserit sperantem in se.
Quis enim confisus est in domino et derelictus est. Ita aut nunc vos derelinquet dominus. non e
vos recipiet. Ipse enim legem vobis constituet in via sua diriget vos in semita
rectam et non tradet vos in manus persequencium vos. Viriliter ergo agite et confor-
tetur cor vestrum et sustinete dominum. Est enim deus in celo pius et misericors qui suos
mille modis scit iuvare fideles. non turbetur cor vestrum neque formidet. Sperate in domino
et effundite coram illo corda vestra quia ipse est adiutor vester. Si enim abeo. nunc iterum me vi-
debitis et gaudebimus simul. quia non multum post hos dies quo ego vado et vos poteritis
venire. et ubi ego ero ibi vos eritis in gaudio quod nemo tollet a vobis. Recordamini
filii karissimi quod post mortem moysi deus elegit Josue in ducem et pastorem populo
suo. et elevato helya per turbinem in curru igneo in celum. fecit helyzeum in populo esse
prophetam. in quo duplex requievit spiritus helye. Numquid nunc obliviscetur in manu dei an
oblitus est deus misereri. aut continebit in ira sua. deus erit pars hereditatis vestre et ca-
licis vestri. et ipse restituet vobis hereditatem vestram. Eusebius namque ex vobis alium pasto-
rem cui debit officium ewangelizandi et ille ingredietur sine macula et operabitur
iusticiam. et rogo deum meum qui eduxit et reduxit me per voluntatem suam. ut si quis
in me fuit spiritus ad obediendum preceptis suis quod in illo quem mittit vobis prelato et pas-
tore fuit duplex. Eusebium filium meum predilectissimum habebitis eum velud et ipsum
tamquam me audietis. ipse enim erit vobis in patrem et vos tamquam filii obedietis in caritate eum
et humilitate et mansuetudine et in corde puro. si quid in vobis fuit mutatis reficietis
ad eum. Obsecro vos ut solliciti sitis servare unitatem spiritus in vinculo pacis / unum
corpus et unus spiritus sitis sicut vocati estis in una spe vocacionis vestre unus deus et pa-
dominus ihesus christus cum sole sunt in una unione fratres karissimi placete ipsi. Et eius estote imita-
tores sicut filii karissimi et ambulate in dileccione sicut et ipse dilexit vos et tradidit se
metipsum pro vobis ut vos redimeret et faceret vos sibi acceptabiles sectatores bono-
rum operum et vineam vestram det ipse graciam secundum mensuram devocionis sue / det vobis de rore

Tu spiritum sanctum habendi ut habeatis cor ad colendum eum. Adaperiat cor vestrum in lege sua
et in preceptis suis ut cognoscatis eum et faciatis eius voluntatem nec vos umquam deserat.
Tu autem fili mi eusebi consurge consurge **Verba beati Jeronimi ad eusebium.**
indue te fortitudinem semper subditus esto domino nec emuleris eum ut neque

faciat. Salus tua deus in sempiternum erit et iusticia non deficiat. humilior sis om-
nibus in celos oculos tuos. lex dei semper sit in corde tuo. noli timere opprobrium hominum
et blasphemias eorum ne metuas. Sed sperabis in domino assumes fortitudinem et veni-
ant tibi penne ut aquile et volabis et non deficias. Immensa legis dei scire loqui
omnibus. ne timeas a facie hominum quia tecum est semper deus qui cum quibus est vitam defendit
quia cum illis in fovea et in vinculis non delinquit eos sed a seductoribus illos intravit
et eis adiutor et protector in tempore tribulacionis. Forte non finale timet mortem hac
ut plus dicam odit hanc vitam qui se bene agere cernit. Ecce constituo te super societatem
istorum. ut evellas et destruas et dissipes et disperdas et edifices et plantes. Optat
enim te esse irreprehensibilem quia male alios corrigere eum quem corrigit dicere et tu
similiter facias et tibi amodo maior est labor sed magis premium. Esto sobrius prudens
et pudicus hospitalis et doctor. Nemini violenciam facias sed omnes equaliter dilige et tanto
plus quanto melior est. non sis percussor sed modestus non litigiosus nec cupidus. Tu ei predica
optime verbum dei. Omnis scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum. Require
verba que predicas operibus. Valet enim huiusmodi predicacio et doctrina ad illuminandum. ad arguendum.
ad corripiendum et ad erudiendum in iusticia ut perfectus sit audiens et in omni opere bono in-
structus. Est enim Christus Ihesus in celo sedens ad dexteram virtutis dei. iudicans iusticia et
docens omnem statum in omnibus. fili dilectissime tempora prebe eorum bonorum operum in societate et boni-
tate. Nonne capite placato totum debilitatur corpus. ut ergo bonus te decet facias omnia
bona si timueris deum. ¶ Patri meo reverendissimo Damasio Portuensi episcopo scribens
fratres mei mediantur ut liberat me in oracionibus suis. nec corrupi dimittit opera que tan-
to labore contexui ab hominibus iniquis et dolosis a quibus sepe expugnatus sum a iuventu-
te mea. Scrinium prudenter custodiat. sciens quoniam mali exiget se illaqueantes animas
simplicium quos conatus sum educere in viam veritatis loquentes in ore suo et gladium habentes
in labiis suis. quoniam obmutui et silui a bonis et positus sum in monumento dormiens.
¶ Spero enim in domino quia benignus est et non derelinquit fideles suos. Fundum enim
habes magnum et consolacionem presumes de misericordia dei quia virum mirabilem et mire fame et
bonitatis Augustinum Yponensem episcopum ad perfectum et veritatem reducturum post me relinquo
propter que nitere fiducia habens in Christo Ihesu sustentandi fidem nuntium. Cui de me scribens
hortor ipsum rogito ut tamquam fidelis pugnet miles. ne veniat quod absit mala gente
mee. Theodosio senatori et aliis in Christo fratribus me recommendantes. **De osculo beati**
Jeronimi.

Finitis hiis verbis vir sanctissimus tenuata voce versus ad fratres inquit.
Accedite huc et tangite vos filii mei antequam a vobis recedam. Ad quem appropin-
quantibus illis singulos brachiis ut potuit melius potenter amplectens omnibus
paternas osculum tribuit. Deinde voce mediocriter elevans vultu placido et
iocundo extensis in celum manibus gestis ad deum oculis gaudii lacrimis inun-
dantibus dixit.

¶ Oracio Jeronimi ad sacramentum

Pie Ihesu virtus mea refugium meum susceptor meus et liberator meus lan-
cea in qua speravi cui credidi quem dilexi summa dulcedo et turris forti-
tudinis et mea spes a iuventute mea. vocas me domine vite mee et ego
respondebo tibi operi manuum tuarum quem tu creator omnium de limo terre formasti
et ossibus et nervis compegisti. cum vita et anima stabilisti tue clemencie porri-
ge dexteram. Iube domine ne moreris. quia tempus est ut pulvis revertatur in pulverem
et spiritus redeat ad salvatorem qui hunc misisti illum. Aperi illi ianuas vite. Nam tu
pro me in ligno crucis tamquam latro pependisti tu promisisti michi quia eam reciperes. Veni
dilecte ut teneam te nec dimittas me separari a te. Introduc me in domum tuam. tu suscep-
tor meus es et gloria mea et exaltabis caput meum salus mea suscipe me miseri-

tuis deus secundum multitudinem misericordiarum tuarum. Qui latronem ad te currentem in cruce
moriens suscepisti possideat te beatitudo mea sempiterna. Cecus sedens iuxta viam clamabat
Jhesu fili David miserere mei. lumine tue visionis eterne illumina. O lux invisi
bilis quam carens Thobias clamabat quale gaudium michi erit qui in tenebris
sedeo et lumen celi non video. O lux sine qua non est virtus non est discretio non sapientia
neque bonitas. Illumina oculos meos ne umquam obdormiam in morte ne quando dicat
inimicus meus prevalui adversus eum. Tedet animam meam vite mee. loquar in amaritudine
anime mee. Egrotus sum. infirmata est in paupertate vita mea. ossa mea sicut in
frixorio confrixa sunt. et ideo ad te curro medicum. Sana me domine et sanabor. salvum
me fac et salvus ero. et qui in te confidit non erubescat. Ach quis ego sum piissime
deus. ut tam audacter loquar ad te. peccator sum et in peccatis totus genitus et educatus.
Cadaver putridum vas fetidum esca vermium. Heu michi parce michi domine. O victoria
si pugnando mecum vincas me. qui sum minus quam stipula ante faciem venti. Dele
omnia peccata mea et erige de stercore pauperem. Certe domine si placet dicam non
debes me venientem ad te fugere. quia tu es deus meus. caro tua de carne mea
et ossa tua de ossibus meis. propter hoc namque non relinques pro certo. adhe
sisti mee humilitati. factus homo et deus. quod prius eras permanes in una eademque persona
et hoc quidem tam arduum et inopinabile perpetrasti. ut et confidenter ad te venire
reum tuque ad fontem et ut tua michi misericordie condonares dimittere. Quapropter
converte animam meam domine converte et ne repellas in finem me. Sicut cervus de
siderat ad fontes aquarum. Ita sitiens anima mea petit te fontem vivum. ut
hauriat aquas in gaudio de fontibus salvatoris. ne sitiet amplius quando veni
at et apparebit ante faciem tuam. Domine mi quando respicies restitues animam
meam a malefactis eorum et a leonibus unicam meam. Utinam appenderentur peccata
quibus iram merui et calamitas quam patior in stateram. quasi arena maris gra
vior appareret. Unde et si amplius expectes tribulacionem veniam et dolorem. Vel
gaudium spiritus mei ut delecter in te. revela michi viam tuam leticiam cordis mei.
veniam te desiderium meum. sicut servus prestolatur finem operis sui sic et ego expecto
te. intret postulacio mea in conspectu tuo domine. ut fiat manus tua et salvum me
faciat. Certe virum qui descendens a Jhericho qui captus a latronibus vulneratus sum
Semivivus relictus sum. Tu pie samaritane respice me peccavi nimis in vita me
a et malum coram te feci. et non te cognovi. ingratus sum tot beneficiorum tuorum. non ut
decebat te laudavi. multociens forte veritatem tuam in corde meo tu pulsabas
ad ostium cordis mei. piger fui ut te reciperem. recentem corpus putridum velut umbra
declinatum nimis dilexi et affectu. verbis vanis os inquinavi. Mens mea non
semper fuit in testamento legis tue. non averti oculos meos ut non aliquando
viderent vanitatem. aures meas aperui verbis inutilibus iniquitatem. et manus meas
ad proximi utilitatem nil tribuens non extendi. pedibus ad iniquitatem cucurri
Quid plura dicam a planta pedis usque ad verticem capitis non est in me sanitas. Sed et
si in ligno crucis me admisisses. digna erat in inferno anima mea habitare
Ergo pie Jhesu sum res tanti precii. pro me fudisti sanguinem preciosum tuum. non me
refutes. Ego sum ovis que erravi. require eam bone pastor et appone eam o
vili tuo. ut iustificeris in sermonibus tuis. Ita quod promisisti michi. In quacumque hora
ingemuerit peccator salvus erit. Dolens factus sum. iniquitates meas cognosco. et
delicta mea coram me sunt. Quia non sum dignus vocari filius tuus. quia peccavi in celum et
coram te. Auditui meo dabis gaudium et leticiam. Averte faciem tuam a peccatis meis. dele

iniquitates meas secundum magnam misericordiam tuam. Ne proicias me a facie tua. non secundum
peccata mea facias michi. neque secundum iniquitates meas retribuas michi. Qui adiuua
me deus salutaris meus. et propter honorem nominis tui domine libera me. Benigne fac
in bona voluntate tua ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vite mee. ut in secula
seculi cum habitantibus in ea laudem te. Surge propera sponsa dilectissime anime
mee et noli considerare quod fusca et nigra es in patria. Ostende illi faciem tuam. sonet
vox tua in auribus suis. vox tua dulcis et facies tua decora. Ne auertas
eam a me et ne derelinquas in hac hora quem seruus tuus. Ne tradas me in manus persequen-
cium me. Expecto te domine. Credo videre bona domini in terra viuencium. Veni ergo
dilecte mi egrediamur in agrum. videamus si floruit vinea. conuerte planctum meum in
gaudium michi. inclina ad me aurem tuam. accelera ut de hac lacrimarum et miserie
valle eripias me.

De ipsius sepultura

Hec ubi vir sanctissimus continuatis lacrimis et manibus in celum erectis dixit.
paruper siluit. deinde fratres intuens dixit. Precipio vobis filii
mei dilectissimi per virtutem et nomen domini ihesu. ut corpus meum cum
dissolutum fuerit in terra prope presepe domini mei nudum sepeliatis. ut illud
ferat secum rediens quod veniens apportauit. Nudus inde egressus sum
nudus reuertar illuc. Sciet enim terra terre. non decet tamen sociari lapidibus. Appetit
enim nichil sibi simile quodlibet. Iterum rogo vos domini mei. afferatis corpus xpi ut quatenus
in suo lumine videam lumen. et firmans super me oculos suos det michi intellectum
et instruat me in hac via qua gradior.

De reuerencia ad sacramentum

Tunc quidem frater ad locum accedens sacratissimum corpus ihesu xpi
obtulit. quod ubi vir dei videre potuit nobis auxiliantibus exposuit
se in terram protinus. et voce et lacrimis quantum poterat clamans.
Domine quis ego sum ut sim dignus ut sub tectum meum intres. meruit
hoc pater homo. certe domine non sum dignus. numquid ego melior sum
quam omnes patres mei. Tu moysi noluisti uno ictu oculi te monstrare. cur me tantum
tu te humilias. ut paciaris ad hominem descendere publicanum et peccatorem. et non solum
cum illo manducare vis. sed corpus manducari ab illo iubes. Cumque ipse illum esset
sacerdos. Erigens se vir gloriosus flexis genibus cum cunctis tenentibus magnis
lacrimis et suspiriis et quamplures percuciens pectus suum dixit. Tu es deus meus
et dominus meus qui pro me passus es. an forte alius. Certe tu es ille. qui cum deus
esses solus ante omnia tempora et sine principio genitus a deo patre eterna et inuestiga-
bili generacione. qui cum ipso et spiritu sancto idem unus deus es. permanens illud idem quod e-
ras et es intra unius puelle corpusculum te clausisti. factus homo sicut sum. vere
et deus et homo es. Hic enim in virginali utero hominem suscepisti. quod nec sine homine
deus es. nec sine deo homo. quamuis nec diuinitas sit humanitas. nec humanitas diuinitas.
non sit confuse nature. quamuis sit vna et eadem in te persona. homo es caro et frater meus.
nec sic fame esuristi. sitisti. fleuisti. meas infirmitates tulisti. sicut ego. Sed tamen
in te peccandi infirmitas et defectus non fuit. ut in me. Non enim peccare potuisti
ut ego. vite fuit corporalis et plenitudo omnis gracie. non enim tibi data fuit gracia
ad mensuram. Tua enim anima statim ut vnita inseparabiliter fuit diuinitati. omnia
perfecte sciuit et potuit que ipsa per diuinitatem. quantum ad diuinam naturam quam in te est
eterno patri deus equalis es. sed ob illam quam pro nostra assumpsisti redempcione huma-
nitatem minor. nec cum eo aliquid maioris vituperium. Tu autem ille es que in ior-
danis alueo baptizante iohanne vox subito patris celitus intonuit. hic est
filius meus dilectus in quo michi bene complacui. ipsum audite. Et spiritus sanctus in te ut columba
descendens te vnum esse cum patre et eundem in substancia declarauit. Tu nempe bone ihesu

pro me crucis tam grande in tuo isto quod prius tenero corpore subisti supplicium. ut morte
qua meis merentibus flagitiis interire meres. animas antiquorum quas dudum diabolica
potestas miseris infernalibus mansionibus retinebat recuperares / et totam humanam
naturam que corruerit in mortem morte tua vivificares quam pro ipsa ~~fundisti~~ fudisti precioso
sanguine revocares. cuiusquidem die tercia resurgens tuo de illo in quo mortuus iacuis
ti baratro certitudine firmissima comprobasti. quo quidem modo est solidata fides. aucta
spes. ut sicut incorruptibilis et impassibilis et immortalis resurrexisti. Ita sicut et nos
resurgemus. Tu etiam bone et pie domine post tuam mirabilem et singularem resurrectionem
quadraginta completis diebus quibus experimentis luculenta indiciorum multiplicium te ab inferis
vivum resurrexisse declarasti. et ut nulla oriretur caligo. ad celos cunctis cernentibus
discipulis tuis virtute propria ascendens. nobis ianuas reserans paradisi. ad dei patris
omnipotentis dexteram consedisti. ubi sine fine sedes. Tu insuper bone ihesu. a deo consti
tutus iudex vivorum et mortuorum. sicut in illo ascendisti die. Ita in tremendo et horri
bili universalis die iudicii descendes reddere singulis secundum opera que fecerunt. coram te
tunc certe procedent reges. omnis strictus et dives. te tunc omnes timebunt qui te
nunc contempnunt. Quid tunc tibi infelices homines qui nunc ad malefecerint glo
riam tuam dicent. qui te omnia scientem cernent. quibus nullum amplius erit remedium
misericordie. Quid in conspectu tuo potentis omnia cernentis omnia et solum quod iustum est
iudicantis facient miseri qui totum suum in mundi vanitatibus et flagitiis amiserunt
tempus. plus demonis fallaciis quam tibi insistentes. plus filiis et filiabus et mundi
gloriam momentaneam quam te diligentes. Tu tunc erga eos nimis vultum cernent. ac
tam severa expectabunt finem. cum eos de minimo quoque cogitamine et ipsi accusa
bit celum et demonum caterva et simul quelibet creatura quam te deum offendendo
offenderunt. Tu videbunt statim ad fuerit sua amaritudine se accepturos tormenta quibus
et corpus et anima simul cruciabuntur cum diabolis sine fine / nullum inde in perpetuum
resurgendi expectantes. Ve ve miseris qui se in isto brevissimo tempore cum
vilissimis bonis temporalibus ebriant non solum inopiam non afferunt sine possesso
ribus. sed et ipsa sua facit indigentia negligentes ut beluas redigunt. Ve ve
qui saltem hoc timore tanto peccare et tuam provocare iracundiam non desinunt si tuo
nolunt proprio amore ut tenentur. **Item ad sacramentum** w w w w
Sed quod pie ihesu tu cuius tante es magnificentie / ut nulla queat explicari
creatura. quem celi mare et omnia que eius ambitu continentur capere non
possunt. Tu idem totus ubique locorum presens es / nec intus inclusus nec extra
exclusus. Item in celo ad patris dexteram omni superiorum virtutum et gloria
qui tue celsitudinis speciem contemplatur. Item in terra pugillo ipsum con
8 tinens et concludens. Item in mari et in abyssis admirantur regens omnia et con
servas. Item in inferno potenter dominas sub tanta panis brevitate contineris
non particulariter sed integre et perfecte inseparabiliter. O ineffabilis admiracio. O omnium
novitatis novitatum. oculi nostri vident albedinem. saporem sentit gustus / odorem olfactus.
tactus quoque subtilitatem reperit. sed auditus cordis reputat nostre illa non fore accidencia /
hinc certe pro te sola existunt accidencia sine subiecto / quia non ut humanis videtur
sensibus panis es. sed totus corpus christus integer sicut in celo ad patris dexteram residens
deus et homo. Ave panis vite qui de celo descendisti. dans te sumentibus digne vitam.
non sicut manna quod in deserto nostris pluit patribus. de quo omnes qui manduca
verunt mortui sunt. Certe qui te digne sumit quamquam morte corporali anima a corpore
separetur. non moritur in eternum. quia non illa separacio mors est. sed de morte

ad vitam transit. Felix qui te digne manducat in mundo. moriens tecum eterne vivere
incipit. O quam preciosa mors illa est antequam homines mortui sint postquam vivere incipiunt
¶ Tu panis angelorum, tua visione angelos reficis et glorificas. Tu esca es anime
non corporis, impinguans mentem non ventrem. Qui in te non impinguatur
virtutibus nimis eger iacet in flagiciis. Tu te manducantem ut condecet
in te transmutas, ut tui particeps efficiatur deus. Nec tu in illa transmutaris
velut alia fiunt corporea esca. Sed ve te indigne sumentibus, certe ad suam penam
et reatum te iterum crucifigunt, non quod te dividat illa manducacio, quia impassibilis
et immortalis omnino es. Heu domine mi quid dicam. Quot hodie sacerdotes te comedunt
in altari ut canes perfidi et volucrum, ymmo peius. Nocte mulierum fruuntur
actu turpissimo, et te mane masticando comedunt. Ubi domine latitas, dormis ne an
vigilas, est tibi hoc acceptum sacrificium. Est hec oblacio quam eligis, exurgendo pros-
tere de celo et de sede maiestatis tue. Vere si hoc velles sacrificium et libamen
mundatum fieres et parcior sacrificiis. Certe domine si vera sunt que per os locutus es prophetarum,
si iustis solum supplicacionibus presto es, et si tibi placet equitas, hoc tale est impediendum
sacrificium ne fiat. Quamquam in se et natura sua sacrificium bonum sit, nec possit violari ma-
lis sacerdotibus, quia malicia non diminuat sacrificium. Unde huiusmodi sacrificium fit
ad sacerdotis iudicium et dampnacionem, non pro quibus fit prodest, ymmo et verissime
dicam, qui vitam sacerdotis agnoscit et eum pro se celebrare facit, fit in eiusdem pec-
cati consensus, necnon et pene particeps. ¶ O magnum et inscrutabile misterium. Pa-
nis accidencia franguntur per partes, et tamen in qualibet permanet particula to-
tus et integer Christus sicut erat antea. ¶ O humanorum illusio sensuum. Franguntur
illa que humanis sensibus intra videntur accidencia, et tamen frangitur nec cor-
rumpitur. Te dentes videntur masticare velut materialem panem, et tamen minime
masticatur. ¶ O nobile convivium in quo sub panis et vini specie totus Christus deus
et homo sumitur, et ita totus in panis specie et in qualibet eius particula, et in
vini specie et in qualibet eius gutta, sicut in panis totius et vini specie simul.
Nam totus perfectus et integer sub panis specie et sub qualibet quantumcunque minima
continetur particula, et idem in vini specie et in qualicunque gutta permanet. O
esca sanctissima quam vere comedens deus efficitur iuxta illud Ego dixi dii
estis et filii excelsi omnes. Liberantur a malis, implentur bonis, et mortales indu-
bitanter efficit. O sacrum mire peregrinacionis viaticum quo de hoc nequam seculo perve-
nit ad celestis thronum consorcium. Patres nostri in deserto manna comedentes non
pervenerunt ad terram promissionis, qui vero te comedit in tua fortitudine
ambulat ad montem dei Oreb. ¶ O comestio delicatissima in qua omnis saporis
et odoris est suavitas, omne delectamentum, omnis medicina, omnis sustentacio
et omnis requies a labore, necnon et omne quod desiderari potest. Tu dee
vita es qua omnis vivit creatura et sine qua moritur. Tu es vita vitalis dul-
cis et amabilis atque iocunda odoris tui suavitas egros recreat et debiles con-
tinue fiunt super salubres et fortissimos. Tu lux illa incomprehensibilis que
omnem illuminans hominem venientem in hunc mundum. Tua mi domine est
omnis potencia, tuum omne regnum. Ante te curvabitur omne genu.
¶ Omnia quecunque vis facis in celo et in terra, in mari et in abissis. Tibi
nichil est quod posset resistere voluntati, in te et a te et per te sunt omnia, et sine
te nichil. ¶ Eya ergo fidelis anima gaude, epulare, ne moreris his pasca deliciis

ne pigriteris hoc frui conuiuio in quo non carnes hircorum nec thaurorum ut olim in
lege. sed salutoris tui corpus sumendum presentatur. O signum dilectionis inopinabile.
ut idem sit dator. datum. et donator. Est ipsum donum quod magna dulcedo tua do-
mine quam abscondisti timentibus te et perfecisti eis sperantibus in te. O ferculum
excellentissimum venerandum. colendum. et adorandum. glorificandum amplectendum. Totis
extollendum laudibus. exaltandum cunctis preconiis. firmiter in cordis visceribus
retinendum et precius temporibus quod affigendum. Cecidit homo per cibum ligni
vetiti ad miseriam. per te relevatur ad eternam gloriam. Tu certe in rectis
et eruditis habitas cogitacionibus. tu miserrimum arrogantem et superbum
ditem cum dimittis inanem et vacuum et de te famelicum. Tu pauperem
iustum pium et humilem omnibus eos implens diviciis tue domus ubertate sa-
cias. in te et per te est rectum iudicium et equitas. Tecum prudencia et omnis
fortitudo et omnis victoria. per te sancti regnant in celestibus. per te docto-
res predicant. per te iustus contra hostes viriliter dimicat. Tu superbum potentem
deponis de sede. exaltando humilem. Tecum sunt omnes divicie. te diligentes
diligis. qui ad te puro corde vigilant te inveniunt. qui cum simplicibus et rectis
corde graditeris. Tu solus ante omne principium. cum etas et finis et principium
Tu solus sine tempore a deo patre genitus. O quam beati qui te diligunt. qui aliud
quam te non desiderant. qui de te assidue cogitant. qui de te digne comedunt.
qui tecum manentes vias tuas omni tempore custodiunt. Certe qui te in-
veniunt vitam inveniunt et hauriunt salutem interminabilem. O esca mirabi-
lis. ac stupenda. delectabilis. ac iocunda. tutissima. ac super omnia preoptanda. in
qua sunt tot innovata signa et mirabilia immutata. in qua omne habetur delec-
tamentum. et ad omnem graciam prestamus incrementum. Quam singularis et in-
audita liberalitas. quam superhabundantissima ac prodiga largitas. ut tu hominem
exhortem facias. nisi ad te venire contempnet. Si quis igitur parvulus se sencit
ad te veniet et te comedens fiat magnus. et relinquet senitas in fancie. per vias
ambulabit prudencie. Si quis debilis est ad te declinet. et per te firmus fiat fortis. Si
quis infirmus. sanabitur. Si quis mortuus si audire voluit vitam interminabilem apprehen-
det. Tu qui magnus es et fortis nec hunc te deserat. Ita semper habundant in te invenire quod
possibat. Nemo certe sine te potest vivere ad momentum. tu solus vitam das omnibus
creaturis. Defecit cor meum et caro mea deus cordis mei et pars mea deus
in secula. In te solo delectatur cor meum in te exultat anima mea. Tibi soli adherere cupit
mens mea. qui qui elongant se a te peribunt. Tu autem domine non longe facies auxi-
lium tuum a me sed tuum inclina ad me aurem misericordie. te edit pauper et inops. et
saciatur. tui viuens cor laudabit te. O lux invisibilis et inextinguibilis et animam
illuminas. vere certe hic secus viam misere mihi fili david clamanti visum tribue
ut videat oculus. queso esto domine huic pauperi ut sis michi in adiutorem et in
locum refugii salvum me facies. Et tunc si ambulem in medio umbre mortis
non timebo mala quoniam tu mecum es. Mortuus en pie ihesu iaceo. exurge resus-
cita me et confitebor tibi. Eger et infirmus sum cum nulla est amplius in carne
sanitas. medicus es sana me. nudus affligor frigore dives es. indue me. fa-
me in hac solitudine pereo. cibus es sacia me. Siccio salubre poculum es. ine-
bria me. Infixus sum in limo profundi et non est substancia. Veni in altitudine
maris et tempestas dimersit me. laboravi clamans facte sunt rauce fauces

faucis mee. iam intraverunt aque usque ad animam meam ¶ Educ me de laqueo isto protector
meus gubernator meus firmamentum meum refugium meum dominus meus et rex meus et deus
meus / in cuius commendo manibus spiritum meum quem de corpus stipite redemisti ⁊ in fide sanctorum
eiam tribuisti ¶ Respice domine humilitatem meam nec concludas me in manibus inimici ¶ Hodie
tecum ingrediar in locum tabernaculi admirabilis et in habitem in domo tua in longitudine dierum
et in secula seculorum ¶ **Qualiter beatus iheronimus emisit spiritum ‑ m**

His finitis idem vir domini gloriosus sacro domini corpus suscipiens ad terram se
prostratus redijt ¶ Deinde manibus in modum crucis supra pectus tenens dominice
passionis habitum dicatur. Quo finito subito cunctis qui aderant cernentibus tanta
lux in loco in quo iacebat sanctus sup effulsit. ut instar solis radij splendor quodam
ita ut oculos ne possent intueri virum gloriosum aliqualiter intueri ¶ Alia quidem lucem
ubra(re)t oculos ad horam permanente innumerabilem quidem agmen angelicum ibidem viderunt undique discurrentium
ut scintille in arundineto solent ¶ Quidam vero angelos non viderunt. Sed vocem lapsam
relicus audierunt sic dicentem. Veni dilecte mi tempus est enim ut mercedem amplias
pro laboribus quos mei causa viriliter supportasti ¶ Quidam tamen nec viderunt angelos
nec hanc audierunt vocem / sed tantum eam quam a beato iheronimo illa finita voce hi
audierunt verba ¶ Ecce ad te venio suscipe pie ihesu animam quam tuo recreasti sanguine
Quibus dictis subito illa lux disparuit ⁊ illa anima sanctissima tanquam sidus omnibus virtutibus
radians corporis resoluta vinculis celorum regna adijt gloriosa ¶ In quibus iam certe
illuminare conspicitur nitet ⁊ splendore infinite beatitudinis ⁊ multorum choruscatione prodigiorum
Nec voluit deus quod de morte ipsius
memoria non potest abscondi civitas supra montem posita
lateret sanctitas / cuius vita sanctitatis causa fuerat ⁊ salutis totius ecclesie militantis ¶ Quam
dem denique illa recedente sanctissima anima. odor subsecutus est per dies non modicos. ut nulla
forte talis recordetur etas. Sed certe dignum erat ut illius nota odoris. precipue
clareret indicio. qui ad unitatem fidei intoncatis membra scindi suorum verborum
odore evacuerat ¶ **De visione beati cirilli episcopi ‑ m**

Hora namque hanc prius ⁊ domini huius transitus gloriosi dici erat ultima in
qua quidem et suo athlete prius dominus gloriam demonstravit. Et omnibus
qui in ecclesie domo habitant proferret clare lumine. Hoc modo ¶ Cirillo episcopo tunc
glorioso iheronimo ipse dominus revelavit ¶ Cum iam dicta hora cirillus
episcopus devotus in sua cellula orationibus inhereret. sursum in spiritu raptus velud in
extasi factus subito. quandam a monasterio in quo vir sanctissimus migraverat usque
ad celum invisibile ⁊ speciosissimam vidit iter ¶ Cuius tanta erat pulchritudo ⁊ admiratio. ut
sensu eodem postmodum cognoverunt. stupore velud amens effectus. hinc illuc quod ad
viam. sui pallisper videbat oblivisci ¶ In hac siquidem potius mentis aspicitur ele
vavit oculos. ⁊ ecce angelorum maxima a monasterio sonantis veniebat alternatim ne
lodias ⁊ mellifluorum cantuum vocibus geminantes. quorum videbantur vocibus celum ⁊ terra
⁊ omnia que eorum gratie ambitu undique resonare videbant. erant singuli angelorum singuli
manibus accensos cereos quorum claritas solis repellebat lumine ¶ Sed quid. Addit in
admirationem admiratio. Ad celos vertens cirillus oculos. non minorem angelorum esse
numerum. modo sic ipsis obviam venientium. quem rei huius animus copertinus eventum, intro
gressus fuisset quid, quid hoc esset. Sed ita stupor eum oppresserat. quod quid diceret nesciebat ¶ At illo
divinus copertinentes. gloriosam animam iheronimi cum cunctis qui portabant angeli ⁊ sepelivit

mira decoratum pulchritudine vidit venientem. ad cuius erat dexteram salvator eius excep-
iturus veniendo || Qui cum ad loco quo ancillus deflebat gradum figeret et staret. ei taliter est
allocuta. Agnoscis me? Ad quam ille summisse respondit: quis enim est qui tanto celestis honore e-
minens. At illa: Ego Jheronimus unquam fuit aliqua tibi cognitio? At ille: certe quem nominibus
singularem affectu diligo caritatis || Sed queso ille ait. Et illa: Ecce sum anima que gloriam iam
obtineo quam sperabam. Ad meos pergo filios et que vidisti nuncia: ut a luctu desinant et
meo statu congaudeant. quem elegit a cunctis omnibus finitis. illa beata visio ab eius eva-
nuit oculis. Et fuit in semet reversus. plenus ancillus ineffabili gaudio pre habundantia ita
tamen quod per totam noctem illam non se a lacrimis potuit meritis letitia continere || Est
ergo mirabilis deus dominus in sanctis suis. mirabilis in maiestate faciens prodigia || Dexte-
ram fecit virtutem. dextera domini exaltavit eum. notam faciens in populis virtutem eius || Ab
omni amore immensitatis. sine longitudine afflictam || Quid enim ipsi suo potuit facere filio
honoris et glorie et non fecit. tam copiosa et in vita et in morte erga eum fecit munificentia
|| Dedit enim ei dominus claritatem eternam et nomine eterno hereditavit illum et fecit
eum heredem gaudiorum superiorum in quibus permanebit in secula || Miranda singularis honoris
et admiranda gloria excedens pene aliorum sanctorum gloriam et honorem. Ubi non solum
illa sanctissima anima omnibus celestis comitatur cohortibus sed etiam ipse xpus salvator. Nec enim
sola in celo fulget insignibus dignitatum illa beata anima. Sed etiam corpus suum sanctissimum non
cessat in terris radiare miraculis. Ad cuius narrationem cogitavi est redire || Defuncto
namque ut dictum est viro sanctissimo hora completorii: corpus illud fragrans aromatibus
custodientes totam illam insompnem noctem ducentes circa eum magnis signis predapna
cunctis obvenerat fletibus. Et quod suis gestis iam obtinuerat gloria gaudiis vigilantibus
Mane autem facto divinis gratiis ut condecebat misteriis. Celebratis quoque obsequiis honore de-
consummatis in bethleem iuxta presepe in quo pro nobis xpus iacuit et de clementia virginis
natus est: sicut vaticinatur. corpus suum sacratissimum tali receptus sanctos in terra ut ordinavit
sepeliuntur || Eius autem ipso die et etiam ad preces miraculis gloriosis. ministravit sub
sanctum suum et filium Jheronimum non forte enarrare sufficiens lingua cuiusquam. Sed ut aliquid
& multis ne nostri nimis prolongetur sermo miraculis referam. Miraculum
Quidam a nativitate cecus in ipso sepulture sue die videndi beneficium corpus tangens sanctum
obtinuit || Quidam etiam surdus et mutus iuvenis sacratissimum corpus deosculans soluto ante
2m et lingue ligamine et loquendi et audiendi gratiam est consecutus || Et certe dignum erat ut qui
erant vere lumen que xpus est tenebris obcecatos suis sanctissimis doctrinis et exemplis
illuminaverat. surdis quoque et mutis in divinis operibus verum exercuerunt medela ut et diva
intelligerent documenta et catholice fidei confiterentur rationes quas spernebant. In die
obitus sui gloriosi et certis limine tribueret corporis ac surdis et mutis concederet sani-
tatem. Quia plurimi ut asserunt qui viderunt a nephandis spiritibus obvolvati in loco
quo sanctum quiescit corpus clamantibus diris vocibus et monibus sancte || Jheronime
cur nos tam graviter insequeris. ut numquam semper flagellum fugit et vivus et nunc mortuus
3m sunt mirabiliter liberati || Hereticus quidam predictum beatum Jheronimum blasphemavit
et eius forte dictum corpus incendio diceret. visione divina ad aliorum hereticorum formidinem
in lignum prope est munitus et subito cunctis qui aderant videntibus ignis celitus eum divasit
eum taliter consumpsit quod totus in cinerem est reversus || Ad hec magna hereticorum multitudo
eo tanta sue sanctitatis advertit experientiam et ad veritatem sancte fidei tantis et tot apertos
signorum in diversis quibusdam clamantibus precibus votaque ad corpus sacratissime
de temeritate fidei limine redierunt || Quid plura dicam. Certe in generatione et ge-
nerationem vix crediderim que per illum deus omnes voluit ut magnificaret eum et coleret

cohiberet universis || Quam magnus certe est iste qui tot faciens mirabilia. Qui certe non
est filius secundum opera sua magna magnalia de hoc per mundum resonet universum || Cum
gloriosi consonat fama triumphi contra omnem terram et ad extrema terre spaciosa rutilent sua lucida
signa. Tam tantorum miraculorum multitudine corroboretur dementata fides || Cui enim omnibus
integram sanitatem concessit per optatam enarrare redderet condimensum et tempus et vitam et omnis
humanus deficit sensus si vellet omnia condignare que operatus est in diebus suis que audivimus au-
divimus nec sunt occultata a filiis hominum || Letetur itaque totus fidelium cetus et tantum letitie et
consolationis deo concipiet alta voce quod ... cives compellit stella micans in celi firmamento cuius
fulgentes lucis radio ... in celestem patriam ... Plus certe vita sacramentis
summa et omnibus disciplina moris suum sit omnium fidelium destituta || Assunt hodie sancte matris
ecclesie filii et pro tanti filii recessu pie lacrime et pro tanta eius gloria inestimabile gaudium
habent. Liceat ergo inter pie matris et piorum lamentationes impendere cum tanto se cernit privata
filio viduata viro destituta pugile et capitaneo dextram palmite que in agro fidei plantavit et ro-
buit || Non michi queso imputetur filio tali orbato patre si pre dolore dampni tam destituabi-
lis ea referam que non decent. Sepe namque commmina cordis gravia plura homo loquitur
que non vellet || Quid heu karissimi domini et patres vobis mei referam utique quasi proficiendo
perdens ut forte meum quem dira mors abstulit patrem [illegible] decernere et non invenio quem
diligit anima mea cuius amore langueo || Tedet animam meam vite mee quoniam ablata est a
me vita mea consumptus sum sicut fenum et aruit cor meum et lumen oculorum meorum [illegible]
me vita mea [illegible] gaudium est michi complures in mundo cum lumine meum videre non possum || Obscuratus est omne
spirituale gaudium et ordo non stat in ordine suo || Quid tu est lupus quid fiunt pastore privata ovicule
sol meus et luna non stat in ordine suo || Heu mors [illegible] temporibus filius
quo viget ... ... dimisisti et mors crudelis non illa sed michi et pene
tam mendicum et omnibus bonis spoliatum dimisisti ... non distulisti cum tempore || Quare aliquantulum non expec-
tasti ecclesie quem subripuisti adlectam cuius non distulisti cum tempore ... considerasti quem tam velociter subripuisti non
tibi faciem tuam ab eius ... quod fecisti ... doctrina et sanctitate || Hic certe princeps per dux insignis doc-
tor in mundo ei similis ... doctrina ... fidei ... pugillator fortis || Cuius sagittis [illegible]
tor viciis et equitatis amicitiam ... demeruit ... clipeus eius in bello et eius ... est aversa hasta ...
... recessum ... clamat ecclesia
plebes flete quoniam recedit dux vester. Vox in rama sonuit et tanti filii recessum plorat ecclesia
plebes flete quoniam recedit dux ... et consilium malignantium obsidebit eam quoniam lupi sancti
iam circuibunt eam ... non aspiciet defensionem in tribulatione ... est et non est
qui adiuvet. Iam iacet in sepulchro protector solitus. Non certe adversus malignantes eam
qui adiuvet. Iam iacet in sepulchro ... planctum ... viduitatis vestes ... vidua
surget contra eam || Pro ... clama ... et planctu ... pseudo prophete et ... visiones mendaces et fraudulentis dum
filio heu ... pseudo prophete ... qui resistat ei || Tertio ... fonte
rationes et seductiones sui ... et forte non est qui resistat ei ... dimisisti ubi pie
vite et venia ... nichil ubi ... consiliator doctor ... ductor quo
querens quem diligebas ... consilio sanctissime ... velud absconsum a corpore
abiit ... queso scribes ei ... ut si tua ... visione saltem
membris scribe scribe queso ne ... tibi ... assiduis ... nullo vivendi ut
tua michi assit memoria frequens ... lacrimas per diem et noctem quoniam
inter mei ... firmo anchora plora ... flos ... iam non est tibi amplius
defecit ... scribentis manus tanquam flos ... iam non est tibi amplius
cuius memoria ... sua dulcis et iocunda que fidelium erat mel dulcissimum suum. Heu
qualem amisisti consiliatorem et adiutorem certe ... in multitudine consiliorum tuorum defecisti.
non est qui panem tibi frangat vite. Extincta est lucerna in medio ecclesie lucens ut
non nobis sed sibi luceat non mundo sed celo splendeat. Quid ergo dicam ... unde ...
michi veniet auxilium ... certe ut ... a deo ... hoc ...
|| tam velociter a tua ... quod ... moriens ...

tantum abstulisti filium protectorem et cuius hostes bellice forte voluisti eum hic tenere
Certe domine non eo egebas ut ipsi: bene quidam ei subvenisti sed nos orphanos reliquisti.
non conqueror quod aliud quam iustum eius fecisti. quoniam certe iam ipse merebatur finem
imponere huius vite laboribus et tenere eternam celi sed doleo quoniam tantum dominum dampnum
ecclesia accidit eo eterna eum reddente ut tuam regeret stabiliret et defenderet ecclesiam de
[illegible] || Quid bone ihesu deinceps facient filii tui carentes [illegible] [illegible] simul
sine civitate ut ~~[illegible]~~ non habentes || Sunt oves errantes non habentes
pastorem discipuli sine doctore et sine ductore. Heu pater pie theodosie [illegible] [illegible]
[illegible] ubi est quod tuus sanctus [illegible] sine te dulcis amicicia. ubi cubas in medio nobis.
non est [illegible] qui nunc nil voluisti fore terrenum || Bethleem bethleem civitas iuda
que non minorem retinet de principibus iuda quod fecisti. redde nobis quem retinet patrem.
sed et tu terra quare audes retinere hominem non tuum qui nil gessit terrenum. nil cum
le certe sua redolent caro. Conspende et tu piissime theodosi tua de salutibus orphani
non prius cesset fletus cum tui dilecti theodosii recordatur que amisisti. Tanta denique post
dolorem affectio. quanta extitit dilectio. tanta sit lamentatio. quanti dampnum sed quis posset mor
tis explicare lingua. quanta eo superstite adheret toti ecclesie utilitas. quanta christianorum
singulis salubritas. quanta [illegible]. quanta [illegible] hereticorum destructio ac dissipacio sit [illegible] omnibus
christicolis amabilis erat [illegible] in vita sua et ideo eius recessu singulis flere licet. Sed
qui se abscondet et excusare possit. ne in nimium protrahatur sermo. ut breviter
concludam que pro nostro dampno ad dolorem attinet. ut quod ex illo proveniebat omnibus
utilitatis et exultationis explicare non potest tanta dolor et lamentatio. Cesset igitur dolor. abeat
tristicia quibus tamen attingere non possumus que vellemus que non solum adhibent do
loris remedium sed augent si potius [illegible] diligimus eius leticia gaudeamus. non vere diligit
qui sua tantum utilitate diligit. Quod arto et si pro ea que nobis eveniunt in utilitatis dole
et pro eis que recepit gaudia colletemur. Assit ergo nobis hodie causa magne leticie.
[illegible] domo nostra cantum. [illegible] iubilet vocibus mater ecclesia de [illegible]
[illegible] [illegible] domino [illegible] christiana [illegible]
et confessionibus plaudat hodie plebs catholica. undique [illegible] christiana [illegible]
certe obtinuit theodosius. quod tanto [illegible] desiderio. hodie devictis hostibus [illegible] obti
nuit triumphum. Certe omnibus expletis laboribus requiem possidet sine fine. Iam non
[illegible] neque sitiet amplius neque cadet super eum sol neque ullus estus. ablata est ab oculis
eius omnis lacrima. abiit cum omnis luctus. iam est dolor sibi deinceps non est. [illegible]
mercedem [illegible] pro qua tota vita sua laboravit. Consolemur ergo dominus [illegible]
deo nostro. quoniam dei perfecta sunt opera et omnis vie eius iudicia. confiteamur domino et col
laudemus deum salvatorem nostrum. qui non dereliquit servum suum sine adiutorio in tribulationibus.
huius vite quas in agone [illegible] [illegible] eum || Sed adiutor et protector suus
factus liberavit corpus suum a perdicione. a laqueo lingue [illegible] et a labiis operantium
mendacium et cum sublimi collocavit inter patris mansiones. ubi omne est gaudium [illegible]
[illegible] omne quod desiderat || Ubi felix et gloriosa est refectio [illegible] post labores et
[illegible]. ubi dulcis solempnitas angelorum. ubi vera societas et civitas omnium civium
superiorum. ubi certe nemini timor aut dolor [illegible]. ubi nulla penitus angustia [illegible]
angustia tribulatio aut adversitas. nulla ibi infirmitas nominatur. nemo cum de suo
[illegible] desiderio. Premium ibi distat meritis. nulla ibi prorsus patet glorie [illegible]
minoratio sed augmentum. sed omnium universalis est resurrectio mortuorum. ubi et corpus

cuiuslibet beatorum simul cum anima predictam gloriam, quam nunc sola possidet anima, sine fine immutabiliter
possidebit. Dicunt autem angelorum uel hominum quanta sit inmortalitas, quanta gaudiorum et glo-
rie que ibi subest sufficiens enarratio, quibus est intellectus ad hoc intelligendum ydoneus,
quod nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Certe si hec quantitas
gaudia considerentur, iam terrena omnia uiliora omni stercore apparebunt. Et hec presentis
uita illi comparata, quam quilibet hominum contingere quam citius poterit ardescit, ut illius
incapax efficiatur. Hec uita caduca et momentanea respectu illius mors potius est dicenda quam
uita. Omnis mundi fallax et uana leticia potius amarissima et grauis sarcina. Hanc ergo
sarcinam deponens Iheronimus sanctissimus optimam illam elegit partem, que ab eo nullo tempore
auferetur. Merito gaudere et exultare debet et psallere, quia post in gloriosis nauem
plenam celestibus diuitiis et cetibus quam meritis compilato in littore collocauit, anchoram
spei tranquilla iam conditione firmauit. Iam certe brauium optinet, pro quo in agone longi
seculi ab omnibus se illicitis abstinendo cucurrit. Iam uictor de suis hostibus triumphat.
cum quibus casto timore domini minimis uelut omnium [illegible] recepit, pro quo tanto
labore in uinea sua certe laborauit. Iam talentum domino reddidit duplicatum, pro cuius mer-
cede in gaudium domini meruit introire. Propter hoc gaudens gaudebo et exultabo dilecto patri meo
cantando nomini, ut sit laus eius in ecclesia sanctorum. Certe dilectus pater meus candidus specio-
sissimus, electus ex millibus, de quo nulla est macula, pascitur inter lilia de uinea domini saba-
oth. Certe flos campi et rosa nimio fragrantiis odore de orti impetu certe in uiridarium est domini
transplantatus. Certe oppressus de celi altitudine se extollit ad insulas longe diuulgatum nomen
suum, ut sit de eius eius memoria in benedictione. Exultate igitur filii patris mei et domini
letamini et laudate, quia decet laudare dominum qui mirabilis est et sic de suis declarat sanctis.
Deleantur omnes orbis, erubescant fallaces heretici, et iam se nouerunt ad nichilum deue-
nisse. Certe non est mortuus ut estimat suus hostis, sed certe uictor regnat in terra ui-
uentium. Iam certe eius refulget claritas per ethera palatia. Iam ueteribus depositis armis
fragilibus noua induit ac preciosa. Hodie undique facta sit in populo christiano leticia.
Exultet precipue sancta mater ecclesia, cuius hodie gloriosus filius et tutor, amator et propugnator
precipuus omnibus extirpatis hereticis dogmatibus ac suis fallacibus doctoribus auctoribus
de agro fidei katholice, et doctrinis sanctissimis et prefulgidis sicut ac prodigiis ut
sol rutilat inter agmina beatorum. Vale igitur Iheronime gloriose, nostri semper apud deum
faciens memoriam, ut tua ualeamus piissima intercessione ab omnibus protecti
nociuis, et ad futura gaudia que iam tu possides adipisci. Amen.

Explicit epistola beati Cirilli de [illegible]

Incipit epistola beati Augustini doctoris eximii ad beatum Cyrillum secundum Iheroso-
limitanum episcopum de magnificentiis eximii doctoris beati Iheronimi presbiteri.

Gloriosissimi christiane fidei athlete, sancte matris ecclesie lapidis angularis, quo
nunc eadem firmata consistit, nunc uero in celesti gloria sideris radiantis, olim
Iheronimi presbiteri laudes, uenerabilis pater Cirille, silendo ne puteris. Aut lingua
balbucientis pueri ut uix polluta labiis me forte loqui iubes. Celi en-
enarrant gloriam dei, et omnia que fecit dominus cum sanctis suis laudant.